

**La revista
del Montnegre
i del Corredor**

l'Aulet

NUMERO 3 · AGOST 2002 PREU 4,20 Euros

SANTA MARIA DE ROCA ROSSA

L'església canonical de Santa Maria de Roca Rossa

Josep Mª Pons i Guri

Desarralament d'arbres i arbusts

Eduard de Ribot i Porta

Motociclisme poc saludable

Joan Manel Riera

Foto Portada:
Façana principal de
l'església de Santa Maria de Roca Rossa.

1 EDITORIAL

2 L'església Canonical de Santa Maria de Roca Rossa

8 Viure al Montnegre, avui

14 El desarrelament d'arbres i arbusts

18 Motos versus mates

22 FITXES

MASIA: Ca l'Agustí

FAUNA: Gat mesquer
Gripau

ARBRES MONUMENTALS: El Lledoner de Can Vilar
El Gatell de Ca l'Arenes

FLORA: Pi blanc
Gatosa

30 GENT DE MUNTANYA:

Maria Àngels Romera de Can Guinart d'Alfar

33 INDRETS I CAMINS:

DE COLLSABADELL AL SANTUARI DEL CORREDOR
per Sant Sadurní, La Fradera, Can Farrerons,
Can Bosc i el Forn del Vidre

44 MISCEL·LÀNIA

Resum meteorològic Hivern-Primavera de 2002

Notícies

Cartes dels Nostres Lectors

L'Àlbum

Informació

Aquesta publicació compta amb el suport de:
AJUNTAMENT DE MATARÓ
CENTRE DE LA PROPIETAT FORESTAL

L'Aulet. La revista del Montnegre i del Corredor

Consell de redacció: Ricard Estrada, Josep Maria Tusell, Josep Maria Panareda, Adela Gener, Josep Maria Saurí, Xavier Alfaras.

Disseny i maquetació:
Jordi Rabascall i Carme Puche

Correcció textos:
Roser Calvet

Fotolits i impressió: COMGRAFIC, S.A.
Dipòsit legal: B-25599-01

Fotografies:
Quim Reberté, Argi Ferrero
Il·lustracions:
Carles Puche, Xavier Puntés

Distribució:
Araceli Arissó

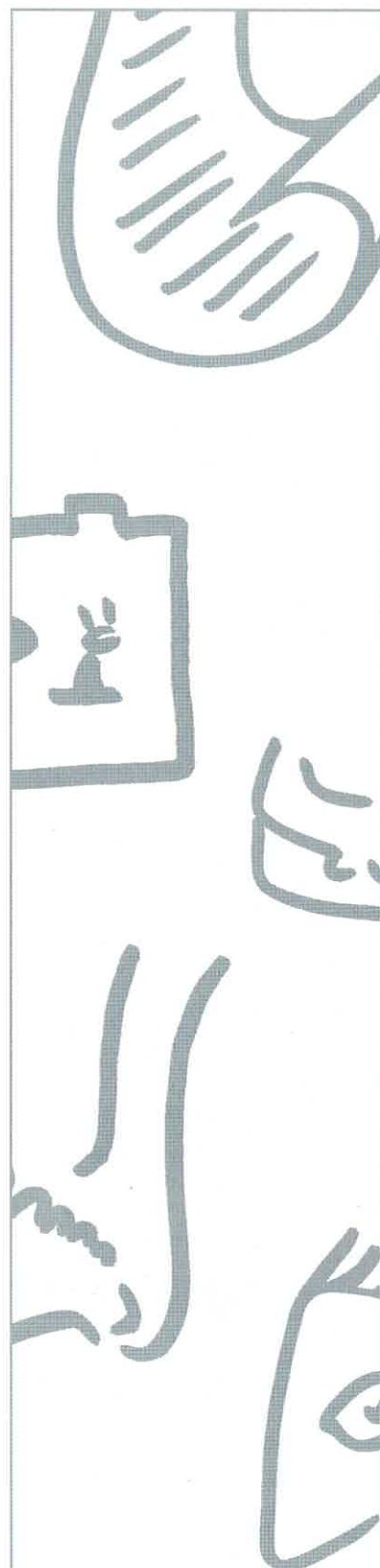
PARTICIPACIÓ: UN CONCEPTE CLAU EN LA PROPERA REVISIÓ DEL PLA ESPECIAL DEL MONTNEGRE I EL CORREDOR

Els tretze anys de vigència del Pla Especial de Protecció del Medi Físic i del Paisatge que regula el que, comunament però impròpiament, es coneix com a Parc Natural del Montnegre i del Corredor, han permès prendre consciència d'un seguit de temes que cal modificar en la seva propera revisió. Si haguéssim, però, de quedar-nos amb dos que cal revisar de totes passades, no dubtaríem a assenyalar tot allò que ateny la participació i les polítiques de foment: qüestions clau en les quals és molt més el que queda per recórrer que no pas el camí que s'ha fet. Avui ens referirem a la primera: la participació.

La participació està enunciada en el primer article del text normatiu quan invoca la «col·laboració dels organismes competents, la propietat i els usuaris del territori»; és, per tant, un concepte que els redactors del pla ja consideraven essencial. Tanmateix, aquesta declaració genèrica no anava acompanyada d'unes disposicions que fessin efectiva aquesta participació. Sí que s'establí un Consell Coordinador com a òrgan on coincideixen totes les administracions que operen en aquest territori, singularment els ajuntaments, un Comitè Científic Assessor, que no s'ha arribat a constituir, i una Comissió Consultiva que havia d'articular la intervenció de les organitzacions i sectors interessats. Però difícilment es podrà aconseguir que la participació dels ajuntaments i de les entitats sigui alguna cosa més que una presència testimonial i voluntariosa si no es dota de contingut aquests òrgans, si la seva intervenció no és determinant per a cap tema, si qualsevol decisió es pot prendre al marge del seu parer, si no hi ha uns mecanismes que permetin treballar prèviament els punts a tractar amb el coneixement de causa i rigor necessaris...

Aquest defecte d'origen ha viciat tota la trajectòria del Consell i de la Comissió Consultiva malgrat la bona disposició dels gestors i malgrat que se'ls hagi reunit sistemàticament un parell de cops l'any per a informar-los exhaustivament de la gestió.

També cal articular la participació de la propietat. No és del cas que en un territori amb un 85% de titularitat privada no hi hagi prevista la participació efectiva de la propietat. El Montnegre i el Corredor estan conformats bàsicament per masses forestals de caire productiu, que són el que són a causa de l'acció secular de l'home, i la gestió forestal és essencial per al seu manteniment futur. Aquí també cal fer un pas endavant, pas que s'ha de fer sense por tot fent possible que els propietaris intervinguin en la gestió d'aquest espai, perquè no es tracta només d'oficialitzar un canal perquè es puguin expressar en allò que els afecta, sinó també afavorir que la iniciativa privada vagi en la mateixa direcció que la pública i assegurar que una i altra reverteixin en favor del territori.

ASSOCIACIÓ DE PROPIETARIS
DEL MONTNEGRE I CORREDOR

Editat per:
Associació de Propietaris
del Montnegre i Corredor
Carrer Major, 189 SANT CELONI

L'ESGLÉSIA CANONICAL DE SANTA MARIA DE ROCA ROSSA

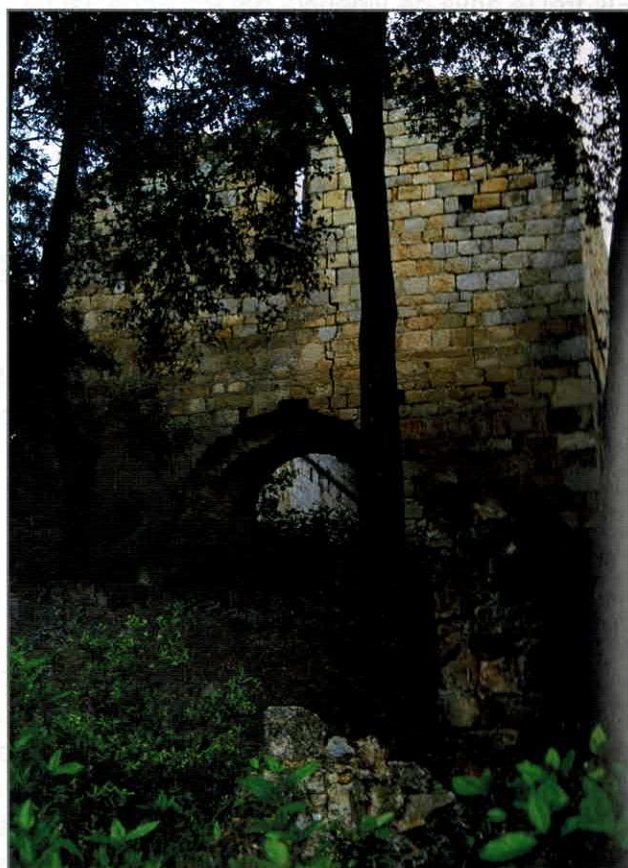
Situada en un contrafort del Montnegre, al nord d'Hortsavinyà, i voltada de la urbanització que duu el seu nom, Roca Rossa es presenta al visitant com un conjunt de nobles ruïnes que és a la vegada testimoni d'una història secular i mostra de la falta de sensibilitat del nostre temps.

Quan el massís del Montnegre es comença a degradar per la banda de llevant, ja en les terres selvatanes que foren del terme del castell de Montpalau i que avui les trafiques dels polítics situen oficialment en una convencional comarca del Maresme, hi ha les restes cada dia més ruïnoses del que fou la canònica agustiniana de Santa Maria de Roca Rossa.

L'any 1982 la Direcció General de Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya es va decidir a protegir tal com cal les restes d'aquella filigrana de pedra picada com són les de la tan menuda com magnífica església, enfront de les depredacions que, des de temps, han patit per part de la gent que, sense escrúpols de cap mena, roben els nobles carreus a profit d'altres construccions; de passada, impedia les invasions urbanístiques de l'entorn. No fa gaire temps, que l'aleshores director general, el senyor Josep Maria Huguet Reverter, de criteris pseudoeconomicistes, va aixecar la veda i no cal dir les tristes conseqüències que n'esdevindran tot i el bon zel dels grups culturals torderencs.

Els orígens de l'església canonical de Santa Maria de Roca Rossa són molt imprecisos. Per la meua banda em cal confessar que quan, anys enrere, em fou confiada una edició crítica del seu cartoral, vaig intentar d'encapçalar-la amb un breu resum dels seus antecedents històrics, tot i la meua bona voluntat i esforç, no n'estic gens content, pel fet que la documentació del que en podríem dir el seu període fundacional es mostra molt deficient.

L'any 1678, fra Joan Gaspar Roig i Jalpí feu conèixer una lauda sepulcral que hi havia a l'església de Santa Maria de Roca Rossa. Anys enrere, vaig identificar aquesta singular peça epigràfica als magatzems dels Museus de

Barcelona on havia anat a parar després de la desamortització de béns eclesiàstics del segle XIX.

El contingut, corregint algunes males lectures de Roig i Jalpí, diu així:

ISTIUS ECCLESIE PRIMUS FUNDATUR HABETUR /QUI IACET HOC TUMULO RAIMUNDUS NOMINE GASCUS/PRINCIPIO FINEM POSUIT MUNDANA RELINQUENS/PERPETUI FRUCTUS MERCEM SUPER ASTRA RESUMENS.

El que ve a dir és que aquella església té per primer fundador Ramon, anomenat Gasc, el cos del qual jau en aquella tomba, el qual, havent volgut rebutjar les coses mundanals, ha rebut per sempre més la recompensa damunt dels estels. Les seves característiques epigràfiques responen als darrers temps del segle XII.

En canvi, en el primer document conegut, i que es podria tenir per fundacional i que correspon al 20 de novembre de 1145, Guerau III de Cabrera, titulant-se vescomte de Girona i d'Urgell, fa donació a un monjo anomenat Bernat dels drets dominicals sobre un terreny a l'indret desert conegut per la Fredena, comprès en el perímetre que a la banda de llevant va de la Roca Rossa fins a tocar a tramuntana amb la Pedra de Dede i, des d'aquest punt, passant per Muscarós, arribava fins al torrent de la Salvatge, tornant tot dret fins a Roca Rossa.

El motiu d'aquesta donació era que s'hi edificués una església «en honor de Santa Maria Mare de Déu». Berenguer Pera i el seu fill Pere, pagesos establerts en part d'aquella possessió, van consentir la donació, car el seu estatus no s'alterava pel senzill canvi de senyor directe i aloer.

El vescomte de Girona volgué donar una certa solemnitat a l'acte amb la presència de la seva mare Sança i les del bisbe Berenguer de Llerç, l'ardiaca de la Seu i l'abat de Sant Feliu de Girona, l'abat de la canònica agustiniana de Vilabertran i personalitats de la comarca com els aloers Pere Ramon de Vilademany, Berenguer de Caçà, Berenguer de Maçanet, Pere

La fundació de l'església és imprecisa, tot i que la sabem existent a la segona meitat del SXII.

Foto pàgina esquerra:
Façana principal de l'església,
d'on ha desaparegut el pòrtic.

Fotos pàgina dreta:
L'absis és d'una bellesa austera.

La volta encara es manté en bona part de la nau. A les fotos el presbiteri i l'absis: pintades, motocicletes i deixalles són mostres de la degradació del monument.

de Sant Llorenç i Pere de Falgars. La presència de l'abat de Vilabertran podia tenir alguna relació amb la futura canònica regular que s'establí en el lloc.

La fundació de l'església que la lauda sepulcral atribueix a Ramon Gasc costa molt d'encaixar amb la donació vescomtal, i possibles solucions de l'enigma, ni suposant l'existència d'una vida eremítica precedent, o bé el trasllat a Roca Rossa de les restes del fundador d'una altra canònica que, com la de Sant Corneli, li fora agregada, o tal vegada que la vida canonical d'aquella església tardés un temps a manifestar-s'hi. Ajuda a aquesta darrera solució el fet que en documents posteriors, concretament dels anys 1162, 1170 i 1171, només es parla de l'església de Santa Maria de Roca Rossa, sense al·ludir a l'existència d'una comunitat religiosa, cosa que no comen-

cem a veure fins a l'any 1177, quan per primera vegada podem llegir que una donació es fa «al senyor Déu, al cenobi de Santa Maria de Roca Rossa i als frares del seu convent».

Dins l'estol de canòniques regulars agustinianes escampades per tot Catalunya, la de Santa Maria de Roca Rossa hi ocupa un lloc tot just discret. En els moments d'esplendor del segle XIII, no fou mai abadia, sinó senzill priorat i amb una comunitat reduïda a sis canonges residents, car les seves rendes no donaven per a més. Els moments d'una esplendor relativa de Santa Maria de Roca Rossa es manifesten al segle XIII i en els primers temps del XIV, amb l'agregació del patrimoni de l'extingida canònica de Sant Corneli de Montells i de la confraria de Santa Maria amb altaret propi i un capellà beneficiat a dins la mateixa església de Roca Rossa, coincidents amb un gran augment de donatius i oblacions dels fidels i la protecció dels vescomtes de Cabrera i comtes d'Empúries, senyors jurisdiccionals del territori.

A partir de mig segle XIV, es detecta una decadència, tant d'ordre econòmic com en el de l'observança monàstica agustiniana, segons les normes i l'esperit de l'abadia de Sant Ruf, per bé que no hi tingués cap dependència canònica. Hom intentà compensar la disminució dels rèdits reduint el nombre de canonges. L'any 1383 la comunitat, abans de sis, es redueix a quatre, el prior, el camerer, el sagristà i un altre que viu a Sant Celoni on cursa estudis de música. Durant els menjars ja no es fa lectura, amb el pretext del reduït nombre de comunitaris. La visita pastoral que els delegats episcopals hi duen a terme aquell mateix any evidencia el gran descuit amb què els canonges tenen llur monestir: portes unes esbotzades i altres que ja no tanquen, el pòrtic ensorrat en bona part, amb l'embigat trencat, manquen algunes teules a la teulada de la sala del capítol, s'ha ensorrat bona part del magatzem dit de la *despensa*; s'han enrunat tots els sostres de la que havia estat la *casa dels hostes*, manquen teules a la coberta del refectori i fins i tot cal reparar a fons les de les cambres que donen al claustre, la *cuina vella* i la coberta de la nau de l'església. Els visitadors imposaren als canonges l'obligació de fer reparar tot seguit el que calia, amenaçant-los amb penes pecuniàries, cosa ben inútil quan els obligats havien fet vot de pobresa. No s'atreveixen a intimidar-los amb penes espirituals com fóra l'excomunió o l'interdicte, d'efectes molt relatius sobre aquella gent tan rude extreta gairebé sempre de la pagesia de l'entorn.

La davallada es va accentuant durant tot el segle XV, en què el nombre de canonges resta reduït a 3 i cadascú té la seva missió: prior, camerer i pitancer i, sovint, es lloguen els serveis d'un capellà de fora la comunitat per al servei diaconal. Aquesta reducció de canonges respon tant a una degradació monàstica com a la baixa dels mitjans econòmics de la casa. La reducció de la comunitat, que en certa manera podia haver servit per a la millor selecció dels canonges, no és obstacle perquè hi sigui admès un vailet de 14 anys fill d'una masia veïna, que en lloc de rebre la formació al mateix monestir, és enviat per rebre educació a la parròquia pròxima de Maçanes. La manca d'estabilitat monàstica, que ja s'arrossega des d'anys, ara empitjora; i fins hi tot hi ha canonge que s'integra al seguici de Bernat IV de Cabrera en les seves empreses al regne de Sicília. Ja al començament d'aquella centúria, els canonges mengen per separat i al seu albir i, fins i tot, esclaten disputes entre el prior i els dos súbdits, tant pel que fa al menjar com a les seves obligacions i obvencions.

A partir de mig segle XIV, es detecta una decadència, tant d'ordre econòmic com en el de l'observança monàstica agustiniana.

Detall en una de les construccions del recinte.

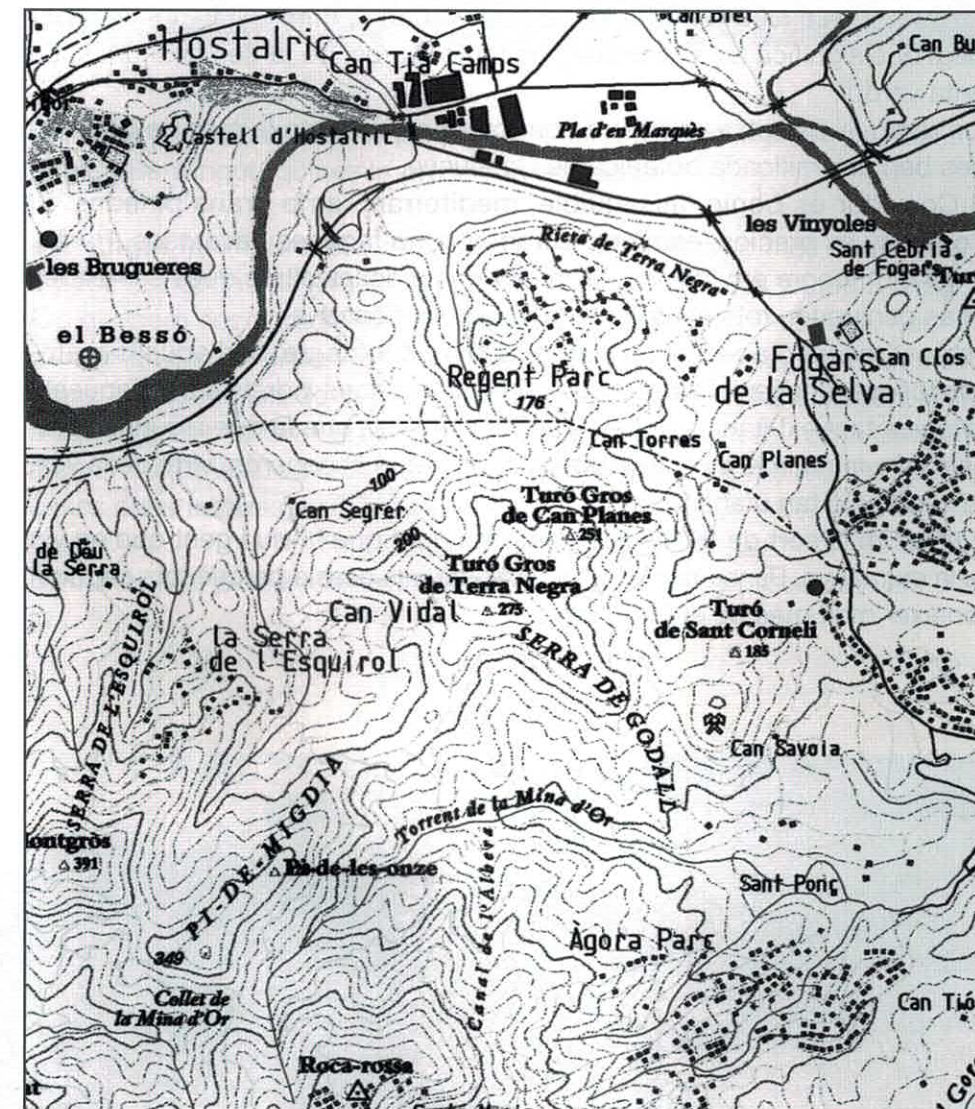
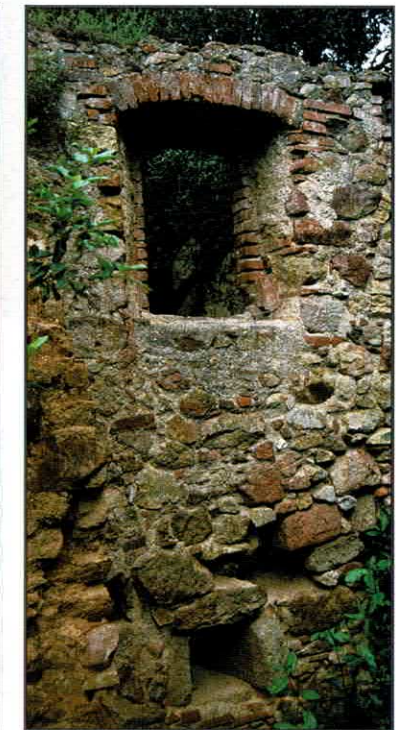

Els efectes del famós terratrèmol de l'any 1431 també es fan sentir a Roca Rossa. L'aula capitular, ensorrada, no es torna a refer i quan al prior li cal reunir-se amb els seus canonges els convoca a l'església a toc de campana. En la visita pastoral de l'any 1483, el prior mira de sortir-se'n com pot i diu que «els canonges són molt obedients» i que «el prior té plena potestat damunt dels canonges i els pot excomunicar i empresonar i fer ús de tot el demés que pertany a la seva jurisdicció».

Els priors comandataris successius, generalment canonges de Barcelona, en lloc d'una missió espiritual, fan del seu càrrec una prebenda i res més. L'any 1589 el visitador del bisbe de Girona prohibeix que se celebri missa a l'altar major per manca d'ara.

església «posa en perill l'ànima del prior i és motiu d'escàndol per al poble cristià».

A photograph of the interior courtyard of the Castle of St. George in Dubrovnik. The image shows high stone walls with arched windows and doorways, partially covered by dense green ivy and other climbing plants. The ground is paved with stone tiles, and there are some small plants growing in the courtyard.

Fotos dreta: al costat de l'església subsisteixen restes ruïnoses del que havien estat dependències monacals.

6 l'Aulet

VIURE AL MONTNEGRE, AVUI

EL 23 D'ABRIL DE 1995, AMB MOTIU DE LA PRESENTACIÓ DE LA PUBLICACIÓ FAÇANES AL RAS: MASIES DEL MONTNEGRE, EDITADA PER LA FUNDACIÓ RECTORIA VELLA DE SANT CELONI, AQUESTA INSTITUCIÓ JUNTAMENT AMB L'ASSOCIACIÓ DE PROPIETARIS DEL MONTNEGRE I CORREDOR, VA ORGANITZAR UNA TAULA RODONA, CONDUÏDA PER SALVADOR RIERA, PER PRESENTAR DIVERSES EXPERIÈNCIES DEL QUE REPRESENTA AVUI VIURE A LA NOSTRA MUNTANYA. LA REPRODUÏM ARA AQUÍ PERQUÈ LA CONSIDEREM PLE-NAMENT VIGENT.

Salvador Riera: Capital del Baix Montseny, Sant Celoni és el centre del triangle Montseny-Corredor-Montnegre.

Els que vivim aquí a vegades encara no som prou conscients del gran privilegi que significa estar envoltats de tants arbres, de tantes boscúries, de tanta verdor.

Junt amb la Garrotxa, la nostra comarca és sens dubte la més bella i la de més ben diversificada botànica de Catalunya.

El Corredor és bonic, assequible, mediterrani, amb grans pinedes. El Montseny és preciós, esquerp, europeu, amb fagedes i avetoses. Però a mi, el Montnegre em fascina, és la hibridació de les altres dues serralades on es conjuguen tots els atributs de la bellesa boscana.

No ens posem d'acord d'on ve el topònim Montnegre, si d'aquells materials foscos d'origen pissarrós que configuren alguns indrets o bé d'aquesta botànica tant exultant, a voltes fins i tot luxuriosa que fa que algunes sotallades siguin realment impenetrables, d'un negre esponerós, virat de la verda vegetació tan ufana.

Avui tenim la sort de tenir entre nosaltres gent que hi viu i gent que en viu de la muntanya. Penso que és una extraordinària ocasió perquè tots poguem conèixer molt més bé el Montnegre.

Vista parcial de la plantació de kiwi del Forn del Vidre a Fuirosos, amb la masia al fons.

Però per començar, potser que primer recordéssim com s'hi vivia abans a pagès. Benvingut, quines impressions en guarda?

Benvingut Martí: Era una vida dura. L'home al camp, o més correntment a bosc. La dona, les feines de la casa, l'aviram, algunes feines a l'hort... Era dur però ens agradava, era la nostra vida... De totes maneres, hem de pensar que quan érem joves a la muntanya hi vivia molta gent. La meua dona, la Roseta, era de ca l'Arabia; doncs bé, al voltant hi havia gent vivint a can Puigvert, a can Terrades, a can Bosses, a can Cases, a can Ginestar, a can Xifre, a Vilarrasa, a can Toni, a can Mainou... i a moltes d'aquestes cases dues famílies, i els mossos...

S.R.: Per això potser els focs no arribaven a ser tan grossos com els d'ara...

Antic pont de Fuirosos, construït el 1955-56 i destruït per les aigües en la gran riada del 20 de Setembre de 1971.

De l'antic pont només en subsisteixen restes prop de la riera i a la passera actual, accés principal a la Vall de Fuirosos.

Fotografia: Carles Puche

Josep Oms: I tant! Només cal dir que a bosc les colles feien escudella tota la setmana! Això sense parlar de les piles de carbó, que cremaven dies i dies...

S.R.: Per això ens lamentem que avui el Montnegre s'estigui quedant sense gent. Però no hi ha dubte que a banda de les dificultats, el problema principal és que poques activitats donen prou per viure a la muntanya. Sr. Borbon, vostè que està tirant endavant una plantació de kiwi a Fuirosos, què ens en podria dir?

Josep M. Borbon: És molt difícil, però si no hi creguéis no ho faria. Les difi-

cultats són de tota mena; materials, perquè l'accés no és còmode —el pont de Fuirosos se'l va endur la Tordera perquè era com era, els camions el van anar perjudicant fins que la riera va ser més potent...

i encara està per refer, l'aigua hi és escassa, les administracions hi ajuden poc, estem en una situació d'indefensió pel que fa als robatoris... — i humanes, perquè no trobes la col·laboració que voldries per combatre o pal·liar els problemes que sorgeixen, com és en el meu cas les destrosses que m'ocasionen els senglars, que avui dia procedeixen dels que són alliberats pels caçadors. Jo respecto l'activitat cinegètica, però demano el mateix respecte per a l'activitat que amb tanta suor vaig tirant endavant... i, francament, les bones paraules no es corresponen amb els fets. D'altra banda, el Montnegre et proporciona la possibilitat d'oferir un producte 100% natural, i això és, o hauria de ser, un bon reclam per a la seva comercialització.

Jaume Coll: En això dels caçadors jo no hi acabo d'estar d'acord. També fan bé. A mi, a can Puig, m'estan ajudant molt... tant en els camps com a la casa.

J.M.B.: Ja he dit que no hi estic en contra per principi, però és un fet que l'abundància de senglars és nociva i força incompatible amb les explotacions agràries. Què en dieu, vós que sou caçador, Riera?

S.R.: Quan es parla dels caçadors passa com quan es parla dels excursionistes, dels motoristes o d'altres activitats, que es generalitza i se'ls penja el que és bo i el que és dolent. Però la realitat és que no tothom es pot posar en el mateix sac, i que de caçadors n'hi ha de correctíssims, que respecten els calendaris, i que són els més desinteressats per qualsevol cosa a favor del bosc. Pel que fa als senglars no comparteixo la política que ha fet que abundin tant, a base d'hibridacions amb porc de granja, d'una gran proliferitat. Però pel que ha estat dit abans, m'agadaria conèixer el parer del Sr. Claramunt, que també ha fet una aposta molt important econòmicament, aquesta en l'àmbit de l'esbarjo.

Tomàs Claramunt: Qui s'exclama pels problemes dels visitants, perquè no es comporten, té tota la raó. És clar que jo, com a titular d'un conjunt com el de l'Esplai d'Hortsavinyà, que viu de la gent, no puc pensar que l'afluència de públic sigui dolenta per si mateixa! La meua vinculació a la muntanya és doble: d'una banda hi ha aquesta activitat, diguem-ne, empresarial. De l'altra, hi ha una estimació profunda que ha fet que adquirís alguna finca simplement per romanticisme, perquè me l'han ofert i no he sabut dir que no... Per a mi el Montnegre és una font d'inspiració... També m'agradaria dir que els propietaris hem de tenir una actitud oberta: fer que de la finca en pugui disfrutar un mateix i els altres. No tothom ha tingut la sort de poder comprar com ho he fet jo —perquè jo no les he heretat— finques al Montnegre. Doncs bé, en un cert sentit està bé que la gent se les senti seves: seves per passejar-hi, per gaudir-ne amb respecte.

J.C.: Vull fer una precisió al que ha dit en Borbon referent al pont de Fuirosos. El que va ser endut per una torderada. El pont no era de mala qualitat, com es pot interpretar del que s'ha dit: va ser el primer pont de pretensat que es va fer a Espanya. M'ho va explicar l'enginyer que va dirigir l'obra. L'anaven

L'Esplai d'Hortsavinyà, conjunt d'instal·lacions per a la formació i l'esport.

preparant des de dos mesos abans. Cada dia tensant un quart de volta. Quan el van tenir a punt el van instal·lar en un sol dia. El que el va espatllar no foren els camions sinó que aquell any que va ploure tant, devia ser el 1971, l'aiguat es va endur uns plàtans molt grossos d'en Sibina que van anar baixant riu avall fins a arribar al pont, on van quedar encallats. Van fer un tap que va provocar un gran embassament d'aigua que va anar creixent fins que el pont es va esbotzar. Fixem-nos si era fort que no es va trencar: se'l va endur sencer, i encara és un tros més avall...

S.R.: *Les parròquies a pagès sempre han fet el paper de nucli de contacte per a la gent que hi viu. La responsabilitat de Sant Martí recau avui en els frares caputxins, quin paper pensen fer-hi els responsables actuals, ara que les coses han canviat tant?*

Toni Clavera: Pensem que ha de tenir una doble funció. D'una banda continua essent una parròquia rural i com a tal és un element de cohesió a la muntanya. Ho prova que hi ha una petita comunitat de fidels que segueix regularment les celebracions. A aquesta comunitat s'hi afegeix sovint gent de les localitats properes, de l'interior o de marina, i altres feligresos que per una circumstància o altra hi mantenen vinculacions, alguns d'ells antics habitants de la muntanya. En segon lloc, per a nosaltres, els caputxins, Sant Martí és un lloc de recés, això fa que hi siguem molt sovint i que sigui utilitzat per nombrosos grups cristians de procedències i sensibilitats molt diverses. Finalment no puc deixar de recordar que a Sant Celoni hi va haver un convent de caputxins des de finals del segle XVI i durant més de dos-cents cinquanta anys, i m'agrada pensar que, d'alguna manera, la nostra presència actual a Sant Martí és com una continuació d'aquella presència històrica.

S.R.: *De la gent que viu a Montnegre tot l'any, i que en viu, tenim avui aquí la Montserrat Sala, de can Preses. Què ens en pot dir?*

Montserrat Sala: Potser sí que ara hi ha algun avantatge respecte de com

era abans viure a la muntanya: el telèfon, l'electricitat, el cotxe... però és igualment molt dur. Nosaltres fa uns quinze anys que hi som. Hi vius perquè t'agrada i perquè és la teva manera de viure, però hi ha moltes incomoditats: l'escola dels fills queda lluny, el metge, tots els serveis. Això sense comptar que la feina a bosc és irregular i molts cops cal anar a buscar-la lluny...

S.R.: *És veritat que el cotxe soluciona moltes coses, però també ho és que serveis que abans hi eren ara s'han d'anar a buscar lluny, com és el cas de l'escola. El mateix podríem dir de les distraccions. A Montnegre, posem per cas, a cada festa hi havia ball...*

Josep Comajoan: I tant! A l'Hostal, amb el manubri. Hi venia gent d'Olzinelles, d'Hortsavinyà i fins de Breda i tot en pujava. A propòsit del ball tinc una anècdota: una vegada que volia anar al ball des de Vilarrasa —jo era un vailet— vaig demanar a en Mateu Bové que m'hi acompanyés, perquè em feia por tornar sol. Te'n recordes Mateu? Doncs resulta que l'home aquell dia es va declarar a la seva xicota, i jo vingia esperar, vingia esperar... i vaig haver de tornar tot sol... de fosc.

S.R.: *És important valorar la feina que es fa per fer reviure antigues cases de pagès. En són dos exemples el del Sr. Xavier Espar a ca l'Agustí d'Olzinelles i el del Sr. Perejaume Borrell a can Basuny. Què els ha dut a emprendre aquesta tasca?*

Xavier Espar: Bàsicament la recerca de la pau, de la soledat. Això m'ha estat possible perquè he deixat les meves activitats professionals gairebé completament i m'he pogut dedicar a fer de ca l'Agustí un recer que em permet retrobar-me amb mi mateix.

Perejaume Borrell: Refer can Basuny m'ha permès comptar amb un taller per a la meua activitat com a pintor amb unes condicions d'espai, llum i entorn que són difícils de reunir. En un altre ordre de coses voldria fer notar que per a nosaltres, la gent de les localitats de marina, el Montnegre tanca el nostre horitzó cap a l'interior: d'una banda el mar, de l'altra el Montnegre. Això fa que aquesta muntanya tingui un pes molt important per als habitants de la costa, no vull dir superior però sí potser més específic que per als habitants de l'interior: és ben bé la nostra muntanya.

EL DESARRELAMENT D'ARBRES I ARBUSTS

EL DESARRELAMENT ÉS UNA PRÀCTICA TRADICIONAL AVUI RECUPERADA AL COMPÀS DE LA DEMANDA PER A JARDINERIA I QUE POT SER BENEFICIOSA PEL BOSC PERÒ QUE EXECUTADA BARROERAMENT PRODUËIX UN FORT IMPACTE EN EL MEDI.

És important remarcar que, des de fa molts anys, aquesta pràctica ha estat present en algunes formacions boscoses de les nostres contrades. Partint de la premissa que aquesta actuació ha tingut i té (o hauria de tenir) l'objectiu bàsic d'afavorir l'espècie o espècies principals de la massa en qüestió, l'aprofitament d'aquests arbres i/o arbusts no ha estat sempre el mateix.

En èpoques passades, i coincidint amb una època en què el preu de la mà d'obra era baix en comparació amb el preu dels productes forestals, i concretament amb el preu de la llenya, s'arrencaven alzines, arboços i brucs de les suredes per tal d'afavorir aquesta espècie.

Les llenyes s'aprofitaven tant per fer carbó com per vendre-les directament, en uns moments en què era una matèria primera bàsica en tota economia domèstica, en no utilitzar-se de manera generalitzada els derivats del petroli, ni el gas natural. També s'aprofitaven les soques de bruc per a l'elaboració de pipes de fumador.

En el cas dels alzinars també trobem casos en què aquesta pràctica es portava a terme, amb el raonament que tant la llenya, i sobretot el carbó d'alzina, té un poder calorífic superior al d'altres espècies (roure, arboç...) i, per tant, la presència d'altres espècies que comportessin la no-puresa de l'alzinar repercutien en el producte (tant llenya com sobretot carbó) de menor qualitat i, per tant, amb un preu sensiblement inferior.

Amb els canvis que ha sofert la nostra societat, amb l'augment del nivell de vida i tot el que això comporta pel que fa a comoditats, nous combustibles per a l'esmentada economia domèstica, i l'augment del preu de la mà d'obra, han motivat que durant una sèrie d'anys la pràctica del desarelament hagi desaparegut.

Tota aquesta evolució que hem sofert, i una vegada satisfetes les necessitats bàsiques per part de bona part de la població, s'han creat nous mercats per satisfer les demandes de la societat, entre les quals hi ha la jardineria. Aquest sector, a part d'un amplí ventall d'espècies que no són el motiu d'aquest escrit, s'ha fixat en una sèrie d'espècies pròpies dels nostres boscos, com són principalment les alzines, les alzines sureres i els arboços. Aquestes plantes tenen la particularitat que han crescut d'acord amb els capricis de la naturalesa, i és aquest fet el que fa que cadascuna

Les plantes d'arboç, d'alzina i de suro són objecte d'una demanda creixent per a jardineria.

El sot d'on s'ha arrencat l'arboç no s'ha cobert bé, amb la consegüent erosió del terreny.

tingui una forma molt peculiar que li dona un encant des d'un punt de vista estètic.

Tot aquest romanticisme explicatiu no treu que en molts casos són plantes que poden «perjudicar» en major o menor mesura determinades formacions boscoses en els aspectes que s'exposen a continuació.

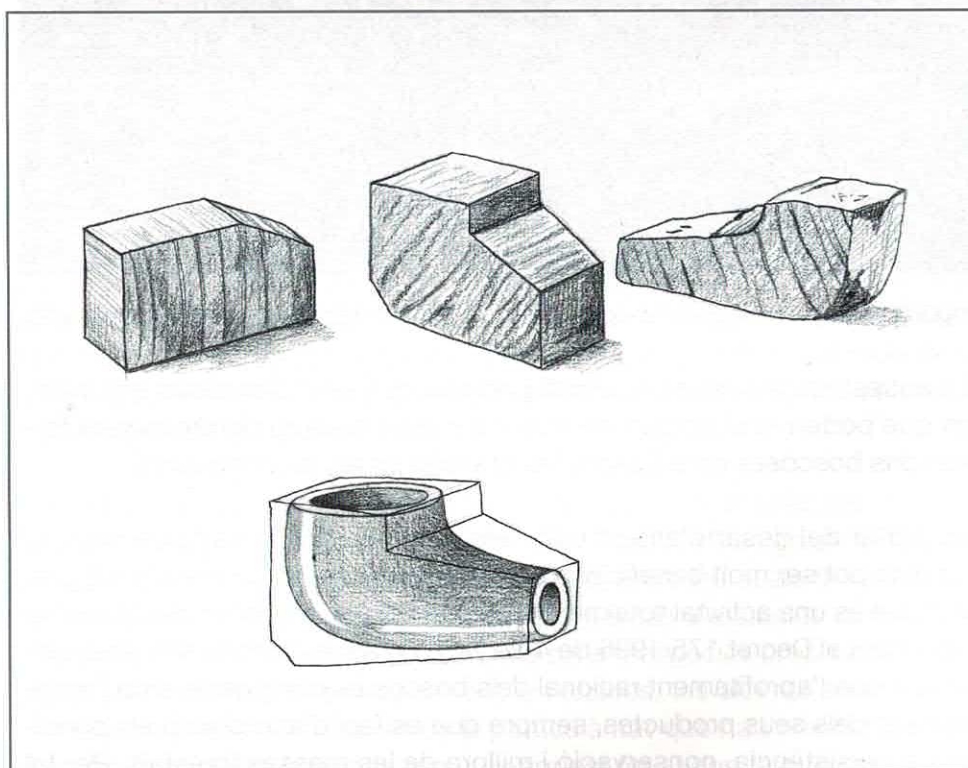
En parlar del desarelament com una actuació que si es fa de manera correcta pot ser molt beneficiosa per als boscos, també cal tenir molt present que és una activitat totalment regulada per la Generalitat de Catalunya mitjançant el Decret 175/1996 de 4 de juny. En aquest decret s'exposa clarament que l'aprofitament racional dels boscos és compatible amb l'aprofitament dels seus productes, sempre que es faci d'acord amb els principis de persistència, conservació i millora de les masses forestals. Per tal

d'assegurar aquests principis, el Decret 175/1996 de 4 de juny vetlla per les bones pràctiques silvícoles i obliga a sol·licitar l'aprofitament a les ofícines comarcals o bé a comunicar-ho en cas de disposar del Pla tècnic de gestió i millora forestal. També requereix que els clots produïts pel desarrelament dels arbres o arbusts s'omplin amb el material adient que faciliti la regeneració de les masses forestals existents, limita l'entrada i la utilització de maquinària pesant per a les operacions d'extracció i obliga a retirar del bosc les restes de materials no forestals utilitzats en els treballs d'extracció.

Una gestió lògica d'una massa forestal fixa una o diverses espècies com a principals i la resta es consideren acompanyants. En determinats casos, aquestes espècies secundàries poden exercir unes funcions negatives sobre la principal, com poden ser una competència tant en l'aspecte aeri (no deixant que l'espècie o espècies principals puguin desenvolupar una capçada equilibrada que en garanteixi un desenvolupament correcte), com en l'aspecte radicular (per la competència pels recursos limitats, tant si parlem de nutrients com d'aigua).

En espècies que requereixen llum per a la seva regeneració, com pot ser l'alzina i sobretot l'alzina surera, tant aquest estrat arbustiu (format per arboços i brucs bàsicament), com una part de l'estrat arbori (en cas de tenir alzines enmig de la sureda), poden comprometre la regeneració natural de la massa i per tant la seva persistència, ja que les plàntules joves procedents de la germinació de les glans moriran per la competència per llum i nutrients i, en cas que sobrevisquin, és molt fàcil que adquireixin un port sinuós que malmetrà la qualitat de la massa.

En uns anys tan secs, en què el risc d'incendis forestals és molt elevat, tota actuació que disminueixi la càrrega combustible de les masses forestals és important, sempre que es realitzi amb uns criteris silvícoles correctes. Remarcar la importància de trencar la continuïtat tant vertical com horitzontal del combustible per tal de dificultar la propagació del foc.

Carracs per a pipes: el bruc s'arrencava per afavorir les suredes i s'aprofitava per a escombres, tanques i fabricació de pipes.

Si parlem del desarrelament en masses d'alzina surera, i essent aquesta l'espècie principal, estem parlant d'una planta totalment adaptada a la climatologia mediterrània i a un element com el foc molt lligat a aquestes zones. Amb l'escorça queda protegida del foc en cas que aquest no tingui una intensitat molt important i en cas de suredes pelades, si han transcorregut uns anys des de l'extracció, la nova pela generada protegeix l'arbre. Es tracta doncs d'una espècie mediterrània per excel·lència que cal potenciar i millorar.

Cal remarcar que bona part d'aquestes espècies acompanyants rebroten de soca, per la qual cosa una neteja del sotabosc l'elimina durant un temps, però a la llarga tornarà a adquirir les mateixes dimensions, mentre que si una part d'aquestes plantes s'arrenquen per jardineria, aquest inconvenient disminueix.

Suposant que l'actuació es farà de manera correcta, els forats que queden després de treure les plantes, degudament omplerts de terra, són punts d'acumulació d'aigua de pluja perquè la terra queda flonja, alhora que són llocs de germinació fàcil d'una gla pel mateix raonament anterior.

Es poden donar casos en què el que s'extreu no són només aquestes espècies acompanyants, sinó que, per posar un exemple, es poden arrencar alzines sureres. Aquesta pràctica pot ser del tot correcta silvícolament en cas que hi hagi una densitat excessiva d'aquestes plantes per a un desenvolupament correcte, i sempre que les plantes que es deixin siguin les més ben conformades. Amb tot, cal remarcar que la selecció per a jardineria es fixarà en peus dobles o triples, procedents de rebrots, i per tant amb un sistema radicular envellit comparat amb la part aèria; així, en el cas exposat s'afavoririen els peus de llavor amb major longevitat.

Amb aquest escrit no és que vulgui justificar una actuació donant via lliure al fet que es porti a terme de qualsevol manera, sinó que, partint de la base que fent-se de manera correcta i d'acord amb el que estipula la normativa vigent, pot ser una eina útil per millorar una sèrie de masses forestals, i pot comportar al silvicultor uns petits ingressos que poden ajudar a pagar els elevats costos de la gestió dels nostres boscos.

Filats, sacs de guix i altres restes en una arrencada feta sense cura.

L'eliminació de brucs i arboços afavoreix la regeneració natural de la sureda.

MOTOS VERSUS MATES

MOTOCICLISME

POC SALUDABLE

**DE TOTES LES ACTIVITATS DE LLEURE A LA MUNTANYA EL MOTO-
CICLISME ÉS LA QUE REP MÉS CRÍTQUES DE PART DELS VISITANTS
I DE LES ENTITATS.**

Els escenaris

Les menes i les maneres dels qui converteixen la muntanya en seu de les seves activitats han variat molt en pocs anys. Fins a la meitat del segle XX, la major part de les persones que circulaven pels espais naturals ho feien amb el ben definit objectiu d'aprofitar els recursos naturals que el medi els aportava: fusta, carbó, pinyes, bolets i cacera, majoritàriament. La «caça» de bolets i d'animals, més enllà d'un recurs tròfic, representava la principal activitat lúdica que desenvolupaven les comunitats rurals al bosc. Amb l'artificialització creixent del territori i l'expansió de la cultura urbana, el medi natural ha esdevingut, en poques dècades, una gran àrea de lleure per al gaudi de la població veïna i de la metropolitana. Això és així fins a tal punt que els estaments que regeixen el país des de diferents competències coincideixen a justificar la protecció d'aquests espais naturals amb la seva destinació per a usos socials com a argument principal.

Soroll a tot gas

Els boscos i els camps del Montnegre i, amb major intensitat, els del Corredor, són emprats per molts ciutadans com a escenaris del lleure domini- cal. Aquest lleure és ocupat per una munió d'activitats que, com totes les

*Els comportaments correctes
són enterbolits pels que practi-
quen sense miraments. Un grup
a sota ca l'Auladell, a Sant Martí.*

accions que es desenvolupen en el medi, provoquen, poc o molt, un impac- te. De totes aquestes activitats, el motorisme és la que rep més crítiques per part dels visitants i de les entitats vinculades a la muntanya. Entre 100 i 300 persones a la setmana, segons diverses estimacions, gau- deixen de circular per aquest espai a cavall de les seves motocicletes. I val a dir que la seva presència no passa pas desapercebuda. Molt freqüent- ment aquesta s'expressa amb uns comportaments —ni lícits ni legítims— que posen en perill les poblacions animals, el sòl i la resta de transeünts que, com ells, gaudeixen del seu lleure particular en un espai col·lectiu — que no vol dir públic—. Aquest incivisme es tradueix en la propagació de soroll fort a llargues distàncies que, ultra la molèstia produïda als altres visi- tants humans, foragita els animals més feréstecs. Aquest és l'impacte més estès i reconegut. Un altre impacte és l'erosió dels camins i dels sòls fores- tals. Aquest és el més permanent. La destrucció directa d'elements prote- gits: molses, amfibis i d'altres organismes, és l'impacte més críptic. I l'ac- cidentalitat que impliquen les motocicletes amb d'altres vehicles és el més agut, des del punt de vista antròpic.

Aquestes agressions es distribueixen en diferent proporció segons la moda- litat de motociclisme: el trial, que posa a prova l'habilitat del pilot d'una manera poc trepidant, és el responsable del malmetement de zones loca- litzades de gran valor ecològic (esqueis i torrents, bàsicament), així com de l'erosió aguda en punts de fort pendent, molt usualment localitzats en la traça de línies elèctriques que travessen la muntanya. El perfil d'aquests pilots és d'homes d'edat madura que, des dels pobles de la rodalia on dei- xen els remolcs, accedeixen a indrets molt concrets en motos especial- ment preparades per a aquest esport. Són agressives amb el sòl però rela- tivamente poc sorolloses. És el motociclisme fora camí per antonomàsia.

El tret diferencial del motocròs i de l'enduro és la combinació de velocitat i habilitat. Aquestes darreres modalitats, practicades usualment per homes molt joves, requereixen una conducció molt agressiva: resulten fortament impactants pel fregament dels pneumàtics amb el sòl dels camins, pel fort soroll que produeixen els motors i per l'accidentalitat a què donen lloc per atropellament o per impacte amb altres vehicles. Els aparells de quatre

*Concentració un diumenge al
matí a Sant Martí de Montnegre.*

Els camins són sovint confosos per pistes on es pot procedir amb total impunitat. Un quad circulant per l'esquerra en una de les vies principals del Montnegre.

rodes, de tipus quad, hi afegeixen un nou risc: la percepció de falsa seguretat que ofereixen als seus conductors.

El trial, sempre il·legal en un espai natural, és freqüentment practicat a les rieres de Canyamars (Dosrius), del Mogent, de Cabranses (Llinars), a la de can Bacs (Llinars), a can Bruguera (Mataró), a Roca Rossa, al sot de l'Aram (Tordera), a la serra de Miralles (Palafolls) i a molts altres indrets del Corredor i del Montnegre. L'excés de velocitat i de soroll són quotidians a totes les pistes principals i a gran part de la resta de camins. Aquests excessos i el trànsit fora camí són comesos habitualment amb un alt nivell d'impunitat —fins i tot publicitada per la premsa especialitzada.

El paper de cadascú

La Llei d'accés motoritzat al medi natural prohibeix explícitament la circulació de vehicles de motor per camins estrets i en regula la velocitat. També inclou un termini, abastament incomplet a hores d'ara, per tal que els consells comarcals delimitin la xarxa de camins, tot seguint la tipificació que marca aquesta llei. A hores d'ara, els consells del Vallès Oriental i del Maresme ja tenen configurades sengles comissions consultives sobre aquest tema del qual, de moment, s'ha constatat la manca de mitjans per resoldre'l.

Per tal de reconduir aquesta situació, les entitats i les autoritats implicades en la gestió dels boscos han de compartir esforços per evitar els efectes negatius del motociclisme en el medi natural. Aquesta tasca conjunta s'ha de desenvolupar en diversos fronts: informatiu dels deures i obligacions dels visitants de la muntanya, divulgatiu dels impactes que les seves accions poden generar i sancionador dels comportaments incívics, entre d'altres.

És competència de l'autoritat governamental, a través de la policia (Mossos d'esquadra i, encara a hores d'ara, Guàrdia Civil), el control, la denúncia i, quan calgui, la detenció dels transgressors. És tasca de les administracions gestores del medi natural (mitjançant els forestals de la Generalitat i dels serveis del Parc Natural) la divulgació de les normes, la vigilància i la denúncia.

Els ajuntaments també han de vetllar pel compliment de les normes cíviques als seus termes. Disposen per a aquest fi dels agents municipals. A més, les seves estructures permeten donar cobertura logística a les operacions conjuntes de les diverses institucions.

Les entitats associatives gaudeixen de dos valors essencials: d'una banda, el coneixement del propi territori i de les activitats que s'hi duen a terme; d'una altra, l'estima i la voluntat de defensa d'aquest territori. S'hi compten entre aquestes entitats les agrupacions de defensa forestal, les associacions d'amics de la muntanya, les coordinadores ambientalistes, les associacions pageses i les entitats educatives, naturalistes i esportives.

Els establiments vinculats al món del motor també tenen una responsabilitat ètica ben definida: la informació als seus clients de les limitacions legals de les màquines que els venen i dels impactes que aquestes poden produir en els sistemes naturals i humans.

La creació d'espais específics destinats a la pràctica de les habilitats motoritzades, fora dels espais naturals i respectuosos amb els drets acústics dels ciutadans, pot ser la contribució de les entitats esportives per donar sortida a aquest atzucac.

En tot cas, queda clar que no és permès ni permisible la circulació fora de pista en el medi natural. Que el soroll dels motors no ha de superar els nivells tolerables per a la fauna i per als ciutadans que comparteixen l'espai. I que la conducció s'ha d'ajustar als límits compatibles amb la seguretat de persones i animals.

Tant els motociclistes com els usuaris no motoritzats tenen dret a rebre la informació necessària de les normes de convivència que uns i altres han de complir. I les institucions tenen l'obligació de fer respectar els drets de tots i la viabilitat dels sistemes naturals.

La cooperació de tothom i, en primer lloc, dels mateixos motoristes, ha de posar el punt i final definitiu a una època pudent d'oli cremat al bosc.

Nom CA L'AGUSTÍ

Municipi Sant Celoni

Indret Olzinelles

Coordenades DG: 61.12

Accés Des de Sant Celoni, per la carretera que va de l'antiga fàbrica La Sila, travessa la Tordera i l'autopista i es va enfilant seguint la vall d'Olzinelles fins al capdamunt, que és on es troba aquesta casa.

Electricitat Sí

Estat de la casa La casa es troba en bon estat de conservació gràcies a les constants obres de restauració que s'hi van fent des de fa temps.

Descripció de l'edificació Es tracta d'un gran casal de planta rectangular amb dos pisos i golfes, on destaca la interessant façana pintada amb els colors originals i coronada amb un bonic i curiós rellotge de sol. Podríem dir que és d'estil indià, típic de les construccions que es feia la gent que havia anat a Amèrica a fer fortuna.

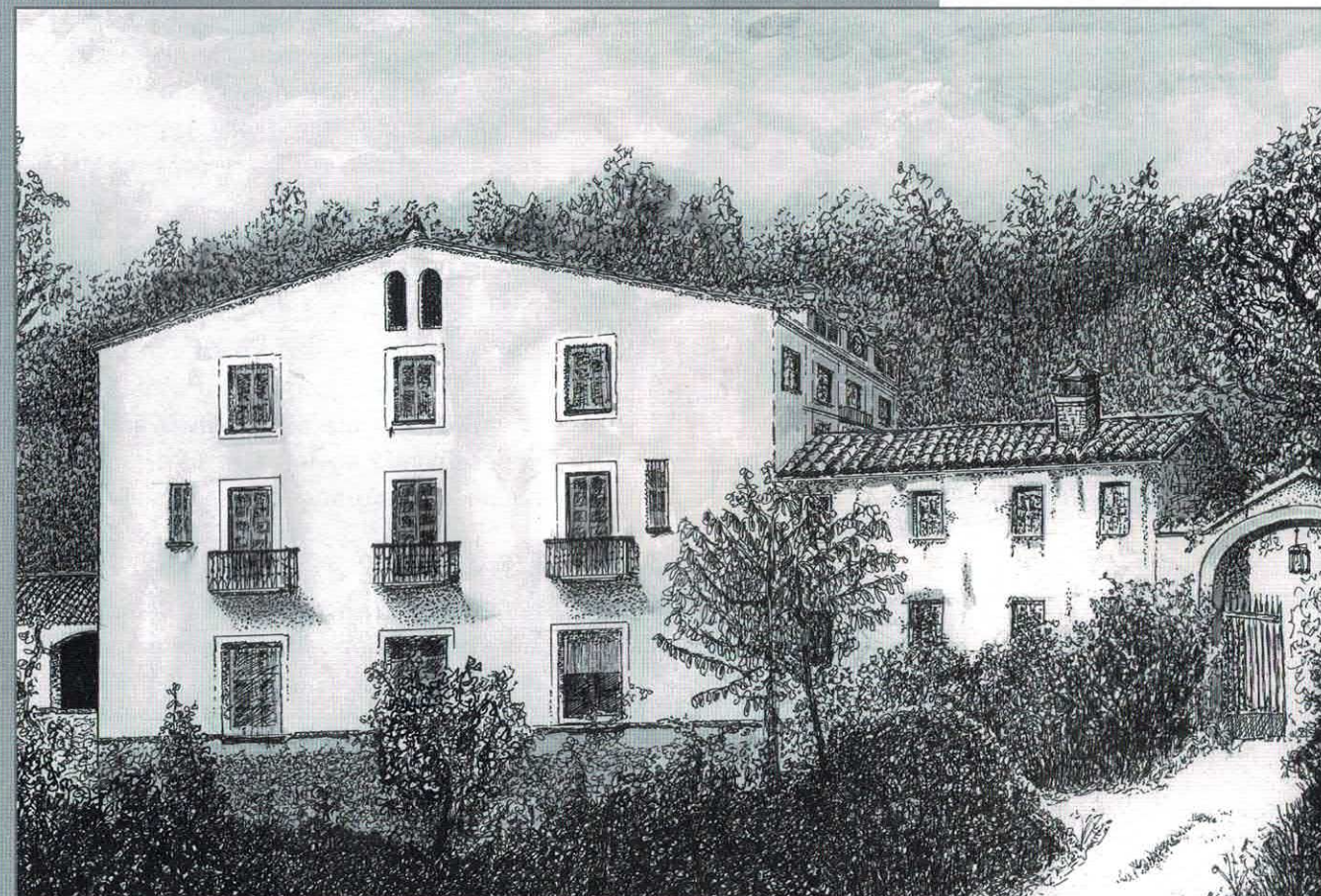
Elements d'interès Tot el conjunt de ca l'Agustí és d'un gran interès, tant la casa gran com els edificis annexos destinats altre temps a corts de xais o granja de ponedores. El pati de davant, amb el safareig on l'aigua raja constantment i l'aviram hi tresca al seu gust, l'hi dona vida. La tranquil·litat es troba al pati del darrere, on sota l'ombra d'un vell plàtan es pot contemplar, imponent, el Montllorer i la silueta més llunyana de Pedra Miradora. A més, tot el conjunt està perfectament integrat en un entorn natural de gran bellesa.

Datació La casa sembla que hauria tornat a ser construïda el 1846, tot i que té una caseta annexa on hi apareix la data de 1803.

Història Les primeres notícies d'aquesta família són del s. XIV, quan en el fogatge de Montclús apareix un tal Agostí de la Lloreda a la parròquia d'Aulíneles. En aquell temps devien tenir la casa més amunt d'on és ara, sot amunt, cap a Coll Blanc. El 1505, Bernat Pou, procurador de la pabordia de Palautordera, estableix aquest mas a Francesca Agustí, esposa de Bertomeu Pujades amb els masos Tarrés i Puigoriol que té units. El 1778, pare i fill Josep i Antoni Domènech i Agustí ja disposen d'una propietat força gran, tal com confessen a la pabordia de Palautordera. A més del seu mas, posseeixen les terres dels masos Terrés i Prat, i diverses peces dels masos Garrell i Puigoriol.

Però és a mitjans del s. XIX quan aquesta família deixa l'antiga casa i s'estableix al peu del Montllorer, vora la riera d'Olzinelles. Diuen que un hereu Agustí va tornar ric d'Amèrica i es va fer construir, el 1846, el gran casal que avui coneixem. Un altre hereu de la casa, Josep Domènech,

és batlle d'Olzinelles el 1882, així com també administrador de l'altar de Sant Roc de l'església de Sant Esteve. Durant la guerra civil passada hi vivien Miquel Domènech i les seves filles Conxita i Pepita. És en aquesta època que la casa pateix diversos registres i saquejos tant per part dels comitès antifeixistes com per grups d'emboscats. La darrera pubilla Agustí va ser Conxita Domènech que, en morir sense descendència, va deixar la propietat a uns parents propers.

fauna

Nom comú GAT MESQUER, GENETA
Nom científic *Genetta genetta*

Morfologia Mamífer que pot recordar els gats domèstics, amb el cos allargat i de gran agilitat. La geneta, a diferència del gat, té la cua més llarga amb ratlles fosques que formen anells, les potes són més curtes i el musell més llarg. Les extremitats tenen cinc dits amb ungles quasi retràctils que els permet agafar les preses i enfil·lar-se amb facilitat als arbres. El seu pèl és de color gris marronós amb taques negrenques de diferents formes a tot el cos. El cos pot arribar a fer 54 cm, i la cua, uns 45 cm. Quan són adults pesen uns 2 kg, tot i que els mascles són un xic més grans que les femelles.

Ecologia És una espècie molt forestal, ben adaptada a les condicions de tem-

peratura que es donen al Montnegre i el Corredor. Viu sobretot als alzinars, als matollars, també cerca la proximitat de cursos d'aigua i sobretot un indret elevat on situar-hi les seves latrines, per això busca rocams enlairats. El gat mesquer és molt nocturn, durant el dia resta amagat en algun forat esperant que arribi la nit per sortir a caçar. A la serra de Marina s'alimenta dels ratolins de bosc —petit mamífer molt abundant—, musaranyes, rates cellardes, però també de salamandres, serps, sargantanes, ocells i alguns fruits. Per això es considera una espècie generalista. S'alimenta gairebé sempre de nit, moment en què és més activa.

Distribució

El gat mesquer és l'únic mamífer de la família dels vivèrrids present a Catalunya. Viu a Àfrica, Àsia i a Europa. A Catalunya és present gairebé a tot el territori on les temperatures a l'hivern no són gaire baixes. Al Montnegre i al Corredor és força abundant, gràcies a l'ambient forestal, que fa que hi trobi un bon hàbitat per viure. Aquesta espècie va ser introduïda a Europa, tot i que l'origen ha estat molt discutit. Podien haver estat els romans, els fenicis o els musulmans, aquests últims els domesticaven i els feien servir per caçar ratolins a les cases.

Relació amb l'home

La geneta pot arribar a viure a la perifèria de les grans ciutats i també dels pobles, tot i que no és fàcil de veure ja que només surt de nit. És una espècie que havia estat semidomesticada i encara avui la domestiquen els berbers.

Curiositats

El nom de geneta ve del costum que tenien els musulmans a l'Edat Mitjana de portar-los damunt la sella del cavall. En canvi, el nom de gat mesquer prové del fet que tenen unes glàndules perianals que segreguen una substància que recorda una espècie de mesc. El mesc és una substància que s'extreu de sota la pell del bou mesquer.

fauna

Nom comú GRIPAU
Nom científic *Bufo bufo*

Morfologia De tots els gripaus, aquest és el més gran i rabassut. Les femelles són més grans que els mascles i poden arribar a fer 150 mm de longitud, els mascles uns 100 mm. El cap té el musell arrodonit i darrere el cap hi tenen unes glàndules paròtides molt evidents. L'iris dels ulls és daurat tirant a vermellós. La pell és berrugosa i de color bru, grisenc i de vegades amb taques ataronjades. Les larves són de color negre i fan uns 3-5 mm en el moment de l'eclosió.

Ecologia El gripau s'adapta a molts tipus de climes i hàbitats, viu tant en boscos com en àrees obertes, tolera aigües una mica salobres i només és rar en zones molt àrides. Durant el dia s'amaga sota pedres o es colga a pocs centímetres i espera el vespre, quan la humitat és més elevada, per iniciar la seva activitat. És una espècie força terrestre tot i que per a la seva reproducció necessita que a prop hi hagi aigües més o menys tranquil·les i poc profundes on diposita la posta. Captura les preses amb la seva llengua protractil. S'alimenta bàsicament de formigues, mosques, aranyes i cucs de terra, però també pot menjar plantes.

Es troba pràcticament a tot Europa menys a les illes, a les àrees més fredes i a les més àrides, arriba fins a Àsia i també viu al nord-oest d'Àfrica. Altitudinalment, a Catalunya es pot trobar des del nivell de mar fins a 2.600 m als Pirineus. Al Montnegre i al Corredor se'n poden trobar a la primavera algunes postes en les aigües tranquil·les de rierols i basses artificials o naturals, tot i que prefereixen rierols amb un mínim corrent d'aigua. Els individus adults es poden veure a les basses i safarejos però també prop de les masies, enmig dels alzinars, de vegades colgats en els sòls tous dels camps de conreu.

Ha estat sempre una espècie poc estimada per l'home perquè secreta una substància tòxica com a defensa per tal de no ser predada, però és poc perillosa per a la pell humana. La seva dieta a base sobretot d'insectes fa que esdevingui una espècie beneficiosa per a l'agricultura.

Pel que fa a la reproducció, és molt fidel als indrets de posta i, malgrat els obstacles que hi puguin haver pel camí d'un any a l'altre, intenta arribar-hi costi el que costi i fins i tot encara que més a prop hi hagi basses idònies. El mascle és qui es passa més dies a l'aigua esperant les femelles i les postes són cordons de 3 a 5 m de llargada que poden tenir de 2.000 a 7.500 ous.

Distribució

Relació amb l'home

Curiositats

EL LLEDONER DE CAN VILAR

Nom comú Lledoner

Nom científic
Celtis australis

Localització Es troba a un costat de la masia, al municipi de Vallgorguina

Altitud 270 m

Accés

Situat a Vallgorguina i venint de Sant Celoni, s'agafa a la dreta el carrer de Mataró, davant de l'església. Es deixa a l'esquerra el camp de futbol i més endavant un grup de cases amb entrada a la dreta. Tot seguit surt, també a la dreta, una pista que amb poc més de 500 m ens porta fins a l'entrada de la masia.

Mides

Volta de canó	4 m
Alçada	17 m
Amplada de la capçada	12 m

Característiques

En bon estat. Segons el llogater actual ha estat molt estassat per fer-ne forques. Al voltant de la casa hi ha 2 lledoners més. Un és al pati, molt esponerós, amb 3,10 m de volta, i l'altre a la part de darrere, en un tancat per al bestiar, que fa 3,45 m de volta. Està format per 5 grans troncs units per la base.

Bibliografia

MORA, Jaume; RIERA, Joan. (1991). Els arbres monumentals i d'anomenada de Vallgorguina. Associació Cultural Vallgorguina.
GARCIA, Enric. (1999). Recull de noms antics i moderns. Associació Cultural Vallgorguina.

EL GATELL DE CA L'ARENES

Nom comú Gatell

Nom científic
Salix cinerea subsp. oleifolia

Localització Situat al costat d'un torrent, a pocs metres de la masia (escola de la natura), municipi de Dosrius.

Altitud 510 m

Accés Trencall senyalitzat de la pista que travessa el Corredor i que va de Vallgorguina a can Bordoi. La cruïlla és a prop de l'Àrea d'Esplai del Corredor. La pista forma part del GR92.

Mides

Volta de canó	5,10 m
Alçada	16 m
Amplada de la capçada	18 m

Estat regular amb invasió d'heura. Té 3 grans branques a 1 m d'alçada. La Generalitat el va declarar monumental el 1991. També és arbre d'interès comarcal i local. Cal destacar que és l'únic arbre de tot Catalunya declarat monumental.

Butlletí, núm. 13. 1993. Ajuntament de Dosrius.

Característiques

Bibliografia

Nom comú PI BLANC

Nom científic *Pinus halepensis*

Morfologia Arbre de talla mitjana que no sol superar els 25 m d'alçada. Capçada piramidal i ramificada des de la base ens els exemplars joves; amb els anys, la capçada es fa més oberta i irregular. El seu aspecte sol dependre de les condicions ambientals adverses del lloc on viu; en indrets més secs sol presentar un aspecte d'arbre tortuós i irregular. El tronc és més o menys tortuós, tot i que en formació densa dóna troncs ben rectes. L'escorça és d'un gris cendrós i llisa en els exemplars joves; s'esquerda i pren colors bruns. Les fulles tenen forma d'agulla (acícules), agrupades de dues en dues, fines i flexibles, de 6 a 12 cm de llarg, de punta tova i de color verd clar. Normalment cauen de l'arbre el segon any. Les flors masculines són agrupades en cons allargats (5-8 mm) grocs. Les pinyes, de 6 a 12 cm de llargària i uns 4 cm d'amplada, són de color bru groguenc, amb peduncle d'1 a 2 cm, corbat en la pinya madura. Resten diversos anys enganxades a dalt de l'arbre. Els pinyons són grisencs o foscos, petits, de 5 a 7 mm, amb ales de 15 a 25 mm. Floreix de març a maig, les llavors maduren l'estiu del segon any i es disseminen la primavera següent.

Ecologia Viu als costers secs i assolellats i a sobre de qualsevol tipus de substrat.

Distribució És molt abundant en els indrets secs i assolellats de les ribes de la Mediterrània, on ha estat molt plantat. Però al Montnegre i al Corredor no és un arbre gaire estès ni apreciat, a causa del predomini del substrat silici, i pel clima relativament humit. És menys estès que el pi pinyer, i en les repoblacions fetes les darreres dècades s'ha preferit el pinastre i el pi insigne.

Relació amb l'home Ha estat un arbre força plantat i afavorit per l'home, en especial sobre terres calcàries i sobre sòls prims. La seva importància forestal radica en la capacitat per colonitzar terrenys àrids i degradats. És un arbre de creixement ràpid, però que no viu gaires anys, no sol superar els 150. La fusta és resinosa, de qualitat mitjana i de mal aprofitar pel fet de tenir troncs petits i tortuosos. Es fa servir per a embalatge, per a travesses de ferrocarril i com a combustible.

Curiositat El nom específic recorda la seva presència a la ciutat d'Alep (Síria).

Nom comú GATOSA

Nom científic *Ulex parviflorus*

Morfologia Arbust espinós, dens, que rarament supera el metre d'alçada, tot i que pot assolir el metre i mig. El conjunt és d'un verd viu, més aviat clar. Té les branques solcades per 7-9 costelles longitudinals. Les fulles són primes, rígides i espinoses, a l'axil·la de les quals neixen branques secundàries rígides i espinoses, formant un angle molt obert. Les flors són grogues, de 7-10 mm de longitud, solitàries o en grupets sobre les espines. El calze és groc, format per dues peces. El fruit és un llegum comprimit, pilós, lleugerament allargassat i petit, de 7-12 x 3-6 mm, amb 1-2 llavors. Floreix l'hivern, però es pot trobar peus amb flors des de la tardor fins a la primavera.

Ecologia

És un arbust propi de les brolles de les terres seques mediterrànies, no excessivament fredes. Viu als costers secs i assolellats i sobre qualsevol tipus de substrat. De manera natural es fa en les carenes i vessants rocosos inclinats. Amb la destrucció del bosc i sobretot a causa dels incendis s'ha estès molt, donant lloc a formacions denses, difícils de travessar a causa del seu caràcter espinós. En anys amb freds intensos, moren molts peus de gatosa.

Distribució És un arbust present en les terres litorals mediterrànies de la península ibèrica, sud de França i nord d'Àfrica. És inexistent en les terres interiors, amb clima de tendència continental. Al Montnegre i el Corredor és present gairebé arreu dels vessants, sovint amb una presència no gaire elevada, encara que puntualment pot fer-se abundant.

Relació amb l'home Ha estat un arbust tallat o arrancat sistemàticament durant les estassades del bosc. Per l'estructura amb nombroses branques fa que sigui molt apte per a encendre el foc. I així s'ha fet servir en els fornals. A pagès era la mata adequada per a escalivar la pell dels porcs morts, per a escatar-los amb més facilitat.

El nom específic recorda la mida petita de les flors, en relació amb d'altres mates del mateix gènere.

MARIA ÀNGELS ROMERA DE CAN GUINART D'ALFAR

ADELA GENER Arribem al restaurant can Guinart d'Alfar, en Carles Puche, la Carme Moré i jo; hi hem anat fent un circuit per la carretera del dolmen de Vallgorguina fins a arribar aquí. En Carles ha de fer unes fotografies per a la revista i ens ho hem agafat amb molta calma; ens ha agradat el recorregut en aquesta època de l'any. El restaurant és tancat, només obren els caps de setmana.

Busquem la Maria Àngels perquè ens expliqui la seves vivències i la seva vida des que va arribar a can Guinart, ja fa 35 anys. Entrem per la cuina, l'olor de detergent, de lleixiu, el terra acabat de fregar i tots els estris endreçats, ens fan una sensació d'ordre i pulcritud molt agradable. L'expressió més planera seria: quina dona més neta, ordenada i organitzada! Aquesta va ser la primera impressió sense conèixer-la. Tot el que ens va explicar després ens ho va confirmar.

La Maria Àngels va néixer a Berga, de ben petita es va posar a treballar en un colmado per ajudar la seva mare, ja que el seu pare havia mort molt jove, només tenia un germà més gran, que també es va posar a treballar, i un de petit, de 15 mesos. El pare havia treballat de miner i la mare de cosidora.

Maria Àngels, al centre, amb el seu marit Josep Guinart i Adela Gener.

Els diners eren necessaris, sobretot després de la mort del pare, i ella amb la seva feina aportava 100 pessetes a la setmana.

Amb 15 anys es va casar amb l'hereu de can Guinart d'Alfar que havia fet el servei militar a Berga. Can Guinart és una masia del segle XII, encara conserven papers d'aquesta data. La propietat passa de pares a fills mascles i en el cas que sigui dona l'hereva es canvia l'ordre dels cognoms perquè continuï el llinatge Guinart.

Quan la Maria Àngels va arribar a can Guinart no hi havia llum, només es podia planxar a la nit quan connectaven el generador. També hi vivien la mare del seu marit, una tia, dos mossos i rellogats que feien de picapedrers per aquella zona i que feien servir la cuina de la casa per fer-se el menjar. Els homes de la casa es dedicaven a fer carbó i a fer de boscaters i, encara, a hores d'ara, ho fan l'home i els dos fills de la Maria Àngels.

De les tasques de la casa se n'ocupaven més les dones, que també tenien cura de l'hort on conreaven pèsols, patates, mongetes, enciams, entre altres productes; els que no es gastaven per al consum de la casa s'enviaven cap al Born i era una font d'ingressos econòmics. També tenien bestiar: vaques, conills, porcs i pollastres. Venien la llet a Llinars i feien mató.

Ella i la seva sogra van començar a cuinar per a la gent que de vegades hi anava amb la carmanyola i que en l'època de bolets els demanaven que els cuinessin conill amb bolets, i així de mica en mica, com que la venda de la verdura ja no donava gaire, els homes continuaven treballant a bosc i els nois ja es feien grans, la Maria Àngels va començar a cuinar per als altres a casa seva. La sogra va morir i ella es va quedar sola al capdavant de la casa, es va fer càrrec, fins al final, de 6 homes: un mosso que havia estat sempre a la casa, el sogre de la germana, ja que al seu marit el van haver d'operar i necessitaven gent que els ajudés i que després ja es van quedar a casa, a més dels fills.

Can Guinart espera el visitant amb el parament de la casa de pagès en actiu que és.

Ella confessa que no li agradava munyir vaques, era una feina molt dura; a primera hora del matí baixaven la llet cap a Llinars, i això volia dir que la jornada de treball començava molt d'hora i s'acabava molt tard.

Mentre els fills van ser petits, preparava la barreja del menjar de les vaques, la carregava al tractor i els hi donava. No li agradava carregar els fems i netejar l'estable, però va fer de tot. En canvi, el que sí que li agradava era tenir cura del bestiar. Recorda una vegada que va haver de fer de llevadora i ajudar una vaca a tenir el vedell; o bé un altra vegada que, com que era la que tenia la mà més petita, va haver de posar uns òvuls a una vaca que tenia una infecció. Aquests fets els recorda amb tendresa.

També recorda que netejava la bassa perquè no li feien por les serps. Una vegada els va passar un fet ben curiós. Quan anaven a munyir una vaca la trobaven buida de llet; no s'explicaven què podia passar, van provar-ho tot, separar-la de les altres, munyir-la més d'hora... fins que al final van caure que podia ser una serp qui es begués la llet. I així va ser, ho van descobrir i la van eliminar.

La Maria Àngels no es queixa de res, això és el que s'havia de fer i ho feia. El secret, diu ella, era l'amor que sentia i sent per al seu marit, aquesta és la força que la va ajudar i que encara l'ajuda (ell, que és present en la nostra conversa, assenteix, com afirmant que per la seva part, també és així, i es nota en els seus ulls l'agraïment que sent cap a ella).

Finalment li demanem que ens recomani un dels seus plats. Ens diu que l'anomenat Mar i Muntanya l'hi queda molt bo, i que també ens agradaria l'ànec farcit, que necessita molt de temps de cuina. Segur que val la pena venir a can Guinart per provar la cuina meravellosa de la Maria Àngels.

DE COLLSABADELL AL SANTUARI DEL CORREDOR

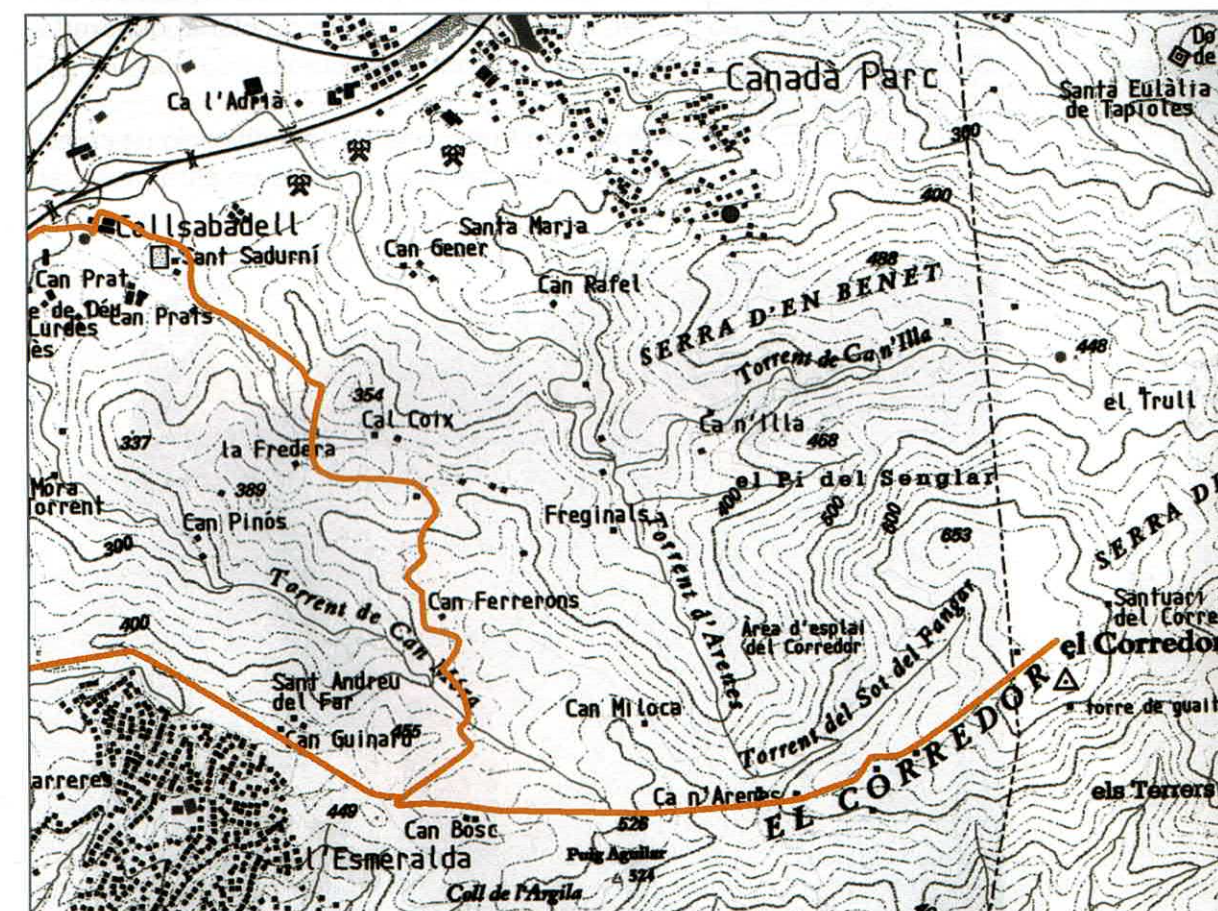
PER SANT SADURNÍ, LA FRADERA, CAN FARRERONS, CAN BOSC I EL FORN DEL VIDRE.

SALVADOR RIERA I IBERN

Durada aproximada: 3h 30 min

Excursió d'11 km pel vessant vallesà del massís del Corredor que ens permet una ascensió per camins i pistes fins a la part culminant (632 m) i que mostra una àmplia visió dels diferents ecosistemes del Parc Natural.

El Parc Natural del Montnegre i el Corredor, amb una extensió de 15.000 ha, es troba a la serralada litoral catalana, a cavall entre el Vallès i el Maresme. Està emparat pel Pla de protecció del medi físic i del paisatge

Després de diverses llaçades i ja en franca ascensió anirem travessant una de les pinedes més ben conservades del Corredor.

aprovat el 20 de juliol del 1989 i gestionat per la Diputació de Barcelona juntament amb un Consell Coordinador en el qual, entre d'altres entitats, hi ha integrats els ajuntaments dels municipis del Parc.

El propòsit és salvaguardar els valors ecològics i fer compatibles les activitats culturals i socioeconòmiques dels seus habitants amb les activitats de recerca i lleure.

El massís del Corredor està unit al del Montnegre per Collsacreu i, tot i les seves similituds, tenen unes connotacions prou peculiars que els fan diferents. L'itinerari que proposem ens permet conèixer algunes de les característiques del Corredor.

De la carretera comarcal que uneix Sant Celoni amb Llinars del Vallès, entre aquest municipi i Vilalba Sasserra, en direcció a llevant, surt la pista que ens porta a Collsabadell. Després de travessar el riu Mogent i l'autopista, per sobre el pont, trobem el seminari dels Maristes. Aquí val la pena fer una petita desviació a la dreta per anar a visitar el pou de glaç, encara cobert i molt ben conservat que hi ha just davant de la masia que ha estat adaptada com a restaurant.

Reulem una altra vegada i seguim per la pista que va paral·lela a l'autopista en direcció nord i que passa arran del seminari. En trobar-nos amb un altre pont que travessa per sobre l'autopista, anirem cap a la dreta en direcció a l'església de Sant Sadurní de Collsabadell, encomanada a la Mare de Déu de la Bona Sort i que es troba a uns 500 m. A l'esquerra veiem la casa de Can Torrapà. L'església s'alça al cim d'un petit turó. La façana conserva restes romàniques del segle XI. Té un campanar de planta quadrada, d'estil gòtic. Adossat hi ha el petit cementiri i la rectoria.

Abans, a la dreta, haurem deixat can Prats, interessant edificació de característiques peculiars. Seguim amunt, deixant a la dreta un altre mas, can

A línici de l'itinerari val la pena fer una petita desviació per a visitar, prop del seminari dels maristes, un pou de glaç molt ben conservat.

Gurgall, i ens anem endinsant per l'ampla pista enmig d'una vegetació mixta, fins a arribar a una bifurcació on hi ha una cadena. Prenem a la dreta en direcció a la Fradera. Després de diverses llaçades i ja en franca ascensió anirem travessant una de les pinedes més ben conservades amb una flota de pins pinyoners de mides considerables, barrejats amb alzines ben llucades. Si fem la ruta de bon matí probablement haurem tingut ocasió de veure o sentir algun enjogassat esquiol branquejant d'un pi a l'altre. Abans d'arribar al cim de la carena, haurem deixat a la dreta, sota camí, la Fradera, casa ben arranjada al costat de la qual es pot veure un preciós eucaliptus de tres branques.

A dalt, agafem a l'esquerra seguint, carenejant, la pista que ens portarà a can Farrerons. Al km 5 aproximadament, a la dreta, hi ha un dipòsit d'aigua, cilíndric, ben vistent, reserva per a l'extinció d'incendis. Guaitant enllà, a l'altra banda del torrent de can Mora, que discorre pel sot, veiem l'exuberància de la boga d'en Guinart, amb el bosc característic de pi pinyoner i alzina i l'església de Sant Andreu del Far al fons. Cap a dins la sotalada s'observen algunes taques més verdes del bosc de ribera (verns) i alguns peus de roure martinenc. De sobte, a l'esquerra, apareix una era empedrada, la de can Farrerons. Just passada la casa, que queda dessota, a tocar, veiem una alzina descomunal, al costat de dues més també de bona mida, vora el pou de la casa. El conjunt d'arbres, declarat monumental, està catalogat per la Generalitat.

Continuant per la pista, planejant, podem veure a la dreta un bosc de pinasses, espècie no autòctona. Seguirem fins a arribar a uns camps i per la vora dels sembrats anirem a sortir a la pista general que va de can Bordoi al Santuari seguint la carena principal del massís. És el km 7 de l'itinerari. En arribar a aquesta pista l'agafarem a l'esquerra i al cap de mig quilòmetre passarem per la gran pairalia de can Bosc, envoltada de camps i pas-

Sant Sadurní de Collsabadell, en un petit turó prop de l'autopista. L'edifici, tot ell d'interès, conserva restes romàniques del S.XI

Quan arribarem a la pista general que, tot seguint la carena, va de Can Bordoï al Santuari, trobarem la gran pairalia de Can Bosc, voltada de camps, majestuosa masia del S. XVI.

Ca l'Arenas és una gran masia que avui acull la reconeguda Escola de Natura d'El Corredor.

Foto pàgina dreta: El Santuari, final del nostre trajecte, senyoreja l'altiplà culminant del massís.

tures, on als afores hi ha una estació meteorològica del Parc.

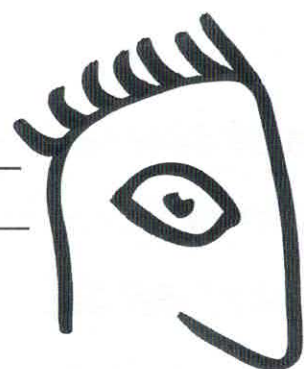
La majestuosa masia, del segle XVI, ens obre l'entrada per una llinda granítica amb data de 1565 i un portal rodó de magnífic dovellatge testimoni de l'arquitectura de l'època. Continuant amunt per la fressada pista, a l'esquerra deixarem la masia de ca l'Arenas on hi ha ubicada l'Escola de Natura del Corredor, centre de reconegut prestigi en l'educació ambiental. Seguint per la pista principal arribem al Forn del Vidre, masia el nom de la qual prové de la producció de peces d'aquest material que es feien amb el sauló de la zona i carbó d'alzina, dels boscos propers. Per cert que si voleu fer una mica de marrada, podeu entrar al bosc que hi ha darrere la casa en direcció a ca l'Arenas, un dels aulets més representatius de la muntanya. A la dreta hi ha la desviació que porta a l'àrea d'esbarjo del Solell, equipament del Parc Natural.

Continuant per la mateixa pista entre pinedes on domina el bruc com a principal component del sotabosc, a la dreta encara anirem veient les zones d'acampada fins que al cap de 2 km arribarem al Santuari del Corredor, el nostre objectiu. Lloc de molta atracció i gran devoció de gent de les comarques veïnes, es troba al mig de l'altiplà culminant del massís envoltat de prats sempre verds. El Dilluns de Pasqua s'hi celebra l'aplec, amb gran concurrència. Al començament del segle XVI, s'hi construí una petita ermita. L'edifici actual, consagrat el 1583, és bastit en granit, pedra abundant a la zona, amb campanar de planta quadrada, rematada per merlets i gàrgoles als angles. La nau és de creu llatina. L'altar major té un bonic retaul·le renaixentista i s'hi venera la Mare de Déu dels Socors.

A dins del recinte emmurallat del Santuari hi ha una hostatgeria i el servei d'Informació del Parc. Visitades les edificacions, val la pena ficar-se endins del bosc, per una pista en direcció nord, on a pocs metres trobarem, a la dreta, una pineda de pi roig, única a tot el Parc Natural del Montnegre Corredor. Podem prosseguir la pista fins a trobar una línia d'alta tensió. Des de la clariana, s'albira el Montnegre a la dreta i a l'esquerra l'inconfusible silueta del Montseny. Cal recular al Santuari des d'on podem tornar per la pista que continua cap a Vallgorguina, passant pel Trull, si és que no volem seguir el mateix camí de l'anada.

Ja al Santuari val la pena ficar-se endins del bosc en direcció nord on trobarem una pineda de pi roig, única a tot el Parc.

RESUM METEOROLÒGIC HIVERN-PRIMAVERA DE 2002

ANTONI BOMBÍ ARNAU

Biòleg del Parc Natural
del Montnegre i el Corredor
Servei de Parcs Naturals.
Diputació de Barcelona

Les dades recollides en el que fa d'any 2002 ens fan pensar que aquest serà un any especialment generós en pluges. Això és més destacable i gràtament satisfactori, ja que venim d'un període de quatre anys amb mitjanes de precipitació per sota de les habituals. L'aigua, que és l'element que sol limitar la producció vegetal a les regions mediterrànies i que, per tant, condiciona l'estat dels sistemes naturals i dels paisatges, enguany no ens faltirà.

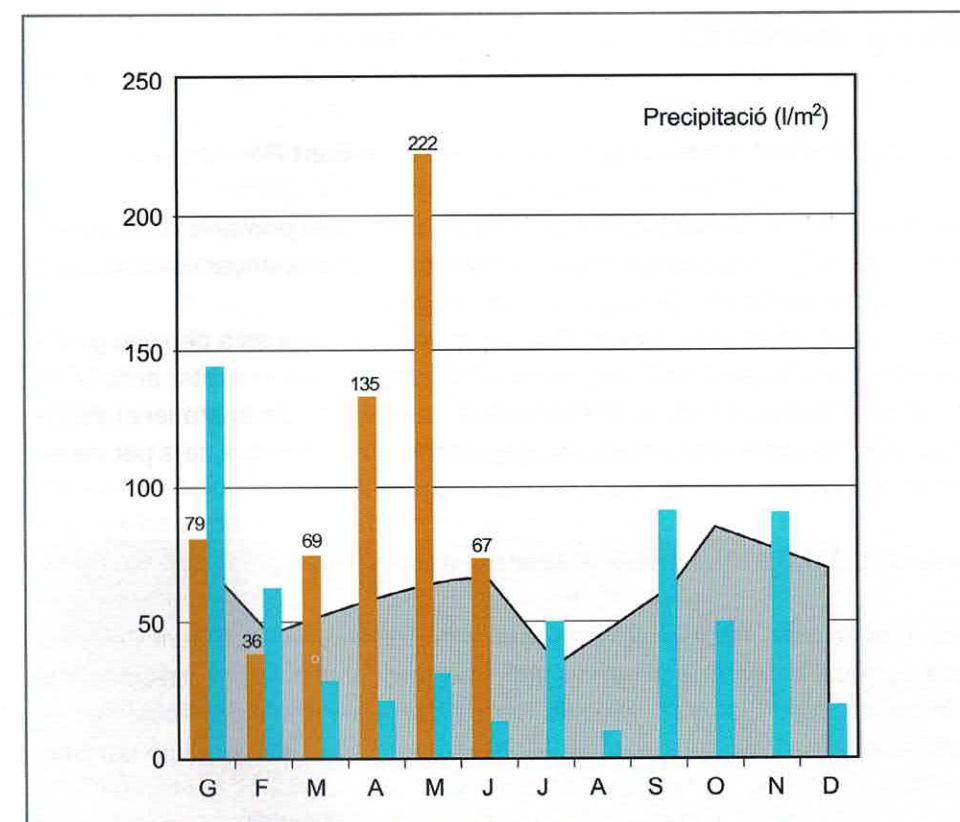
L'any 2001 va acabar amb una mitjana de precipitacions inferior als 600 l/m² en el conjunt del parc, amb dèficit de pluges a la primavera i a finals d'any, amb un desembre molt sec però amb una nevada important (el dia 14), que va afectar tot el país.

Les pluges recollides l'any 2002, fins a finals de juliol, ja superen la totalitat de les precipitacions del darrer any. Com es pot comprovar en el gràfic, la primavera ha resultat extraordinàriament plujosa, com no es veia des de feia molts anys. Algunes dades del mes de maig són espectaculars, com ara els 301 litres recollits al pluviòmetre de can Preses (a l'obaga del Montnegre) o els 258 litres de les estacions de ca l'Agustí (Olzinelles) i Sant Andreu (Tordera).

Sortosament, aquestes quantitats tan importants d'aigua han precipitat, en general, a intensitats baixes o moderades, i han facilitat la infiltració al sòl sense inundacions o episodis erosius remarcables. Així, moltes fonts seques

Caramels de glaç al pati de l'església de Sant Martí el dia 16 de desembre de 2.001

han revingut, els pous són plens i es veu baixar aigua per torrents i rieres. Fins a aquest moment, i en gran part a conseqüència d'aquest règim de pluges, la campanya de prevenció d'incendis forestals s'està desenvolupant de manera molt tranquil·la, amb poques incidències.

Pel que fa a les temperatures, el més destacable ha estat el següent:

El mes de desembre del 2001 va ser particularment fred, amb neu, vents molt forts i gelades importants. Com mostra el gràfic adjunt, a l'estació de can Bosc, que està enlairada i en un indret on no s'hi acumula l'aire fred, es van registrar fins a vuit dies de gelada amb una temperatura mínima de -3,3 graus. Durant els mesos següents, en canvi, la mateixa estació no ha registrat cap altra gelada.

Pel que fa a les temperatures màximes, fins ara han estat força moderades amb alguns períodes especialment càlids al juny i un mes de juliol que s'està presentant bastant ennuvolat amb màximes per sota de les d'anys precedents.

CAN BOSC		gener	febrer	març	abril	maig	juny	juliol	agost	setem	octub	novem	desem	mitja.
2001	temp. mitjana	7.93	7.84	12.52	10.88	15.92	19.61	21.15	22.56	17.06	17.22	8.94	4.98	13.89
	temp. màxima	16.8	17.6	26.7	23.9	29.9	31.2	32.3	33.1	26.5	25.3	18.5	17.8	33.1
	temp. mínima	1.2	-2.8	1.5	1.2	3.6	11.5	11.5	16.1	7.5	10.6	1.4	-3.3	-3.3
	dies de gelada	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	10
2002	temp. mitjana	7.29	8.50	10.15	11.64	13.36	19.79	20.29						
	temp. màxima	17.8	18.5	21.8	22.5	23.3	30.2	31.1						31.1
	temp. mínima	0.8	1.2	3.0	5.1	5.6	7.8	10.9						0.8
	dies de gelada	0	0	0	0	0	0	0						0

Aplec de l'Erola a Hortsavinyà i rifa del rector a Sant Pere de Riu

Com cada dilluns de Pasqua Florida, es van celebrar el primer d'abril aquestes dues festes tradicionals. Enguany, el temps va acompanyar i va esperar a l'endemà per iniciar un intens període de pluges.

A Hortsavinyà, la festa va ser més lluïda que mai. Les pujades a peu van guanyant adeptes i les activitats augmenten. Enguany, es va comptar amb la 1a Fira de tallers i jocs infantils, bitlla catalana, dues colles de bastoners i sis de geganters, i la presentació dels cinc gegantons d'Hortsavinyà, fets per pares i veïns, que representen animals del Montnegre.

Presentació del llibre La vida al Montnegre

Pels volts de Sant Jordi va ser presentat a la Rectoria Vella de Sant Celoni el llibre La vida al Montnegre escrit pel nostre col·laborador i estudiós del Montnegre Josep Llovera i Fontané. L'obra forma part de la col·lecció de treballs de recerca local que edita el Centre d'Estudis i Documentació del Baix Montseny.

El gruix de l'estudi ressegueix de manera documentada els avatars de les masies de Montnegre, de Fuirosos, d'Olzinelles i de Vilardell amb nombrosos esquemes de la successió d'hereus des de l'Edat Mitjana fins als nostres dies. Segueixen dues parts dedicades a l'aprofitament del bosc i a la indústria rural i tanca l'obra una miscel·lània que recull diversos fets, llegendes i informacions interessants o pintoresques.

L'obra proporciona molta informació i sistematitza moltes dades fins al moment inèdites o disperses. Nombroses fotografies completen el que creiem que és una aportació de primer ordre per al coneixement de la nostra muntanya.

Pineda redescobreix el Montnegre

D'ençà que la regidoria de Joventut programa itineraris guiats cada primavera i tardor per l'entorn del poble i pel Parc Natural, l'estima dels pinedencs pel seu medi s'ha desvetllat i s'està traduint en fets. S'ha constituït el Grup de Voluntaris Mediambientals amb el propòsit d'arreglar fonts i camins, senyalitzar itineraris a peu i dur a terme infraestructures que facilitin l'extinció d'incendis. Entre altres coses, han organitzat una marxa nocturna per quatre ermites i han preparat un recorregut autoguiat per la serra de la Guàrdia.

Tots els centres educatius del municipi han tingut l'exposició «Tota una riera», creada per la Plataforma de la Riera, i diverses escoles i instituts han fet sortides per tal de conèixer-la. D'altra banda, la plataforma Salvem la Vall de la Riera va guanyar el premi Ford a la Conservació, d'àmbit estatal, en l'apartat de Patrimoni, per la seva Alternativa per a la Vall de la Riera, que comentàvem en l'Aulet anterior.

Amb els 3.000 euros del premi, més els que espera obtenir de les subvencions de la Diputació, el grup vol restaurar la font del Ferro, un antic molí fari-

ner i un forn de calç, tots tres elements dins la propietat de can Marquès, a l'entrada del Parc Natural i en un lloc d'accés fàcil. Així mateix, l'assessorament de l'arqueòleg J. M. Nolla els ha permès confirmar l'existència de les restes d'un segon aqüeducte romà a la vall de la riera, i amb la col·laboració de diversos botànics, s'ha constatat la importància de la comunitat d'alocs existents, i s'ha descobert un grup d'una espècie catalogada com a «raríssima» de malves gegants, la Lavatera olvia.

Pel que fa a la depuradora que s'ha de construir a la pedrera de Montpalau, a l'entrada del Parc, després d'informar-se amb diversos experts sobre aquest tema, la plataforma, que defensa una regeneració completa de les aigües i el seu retorn a l'aquífer de la Tordera, ha emès un comunicat en què proposa una ubicació de la depuradora ben a prop de la Tordera, ja que a la pedrera no hi ha espai per encabir-hi un tractament terciari ni el tractament dels fangs residuals, i el retorn de les aigües a la Tordera seria molt costós per l'excessiva distància.

Restauració de la Font de la Nesprereta

Aquesta font, situada al Sot Gran de Montnegre, a prop de can Cases, va ser recuperada pel seu propietari fa uns anys i ara ha estat objecte d'una intervenció molt respectuosa amb l'entorn que, d'una banda, consolida la font i, de l'altra, proporciona seient al caminant que en vol disfrutar.

Plugues abundants

Les pluges inusuals d'aquest any han estat molt ben rebudes per tota la gent vinculada amb la nostra muntanya després de la sequera dels darrers anys. Els cursos principals d'aigua enguany no s'han assecat i el bosc presenta un aspecte d'ufana com feia temps que no vèiem. Tanmateix aquesta persistència de les pluges ha provocat nombroses esllavissades en els camins de bosc i ha obligat a multiplicar les tasques de manteniment, així com desperfectes en murs de contenció i altres indrets, com és ara l'esboranc de la fotografia a l'empedrat de la plaça de l'església de Sant Martí de Montnegre.

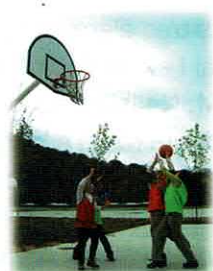
LA LLUNA DE CAN CASTELLAR

lluna **esports.com**

CASA DE COLÒNIES

ESCOLES
COLÒNIES D'ESTIU
ESTADES ESPORTIVES
TURISME FAMILIAR

BÀSQUET

EXCURSIONS

MOUNTAIN
BIKE

INSTAL·LACIONS

HABITACIONS DE 4, 8, 10 I 12 PLACES

210 PLACES

CUINA PRÒPIA

TIROLINA

ACTIVITATS

FUTBOL

TEL: 93 867 87 09 E-MAIL: llunaesports@llunaesports.com Fax: 93 867 93 97 www.llunaesports.com

CARTES DELS NOSTRES LECTORS

Em vull referir al número 2 de l'Aulet, en el qual s'expliquen àmpliament les diferents tasques de la gent del Montnegre i l'evolució d'aquest lloc durant la segona dècada del segle XX, amb detalls de tot ordre. M'agradaria precisar el que s'hi diu referent a l'espai natural protegit del massís del Montnegre. Existien com a llocs ben diferenciats paral·lelament a la parròquia i lloc del Montnegre les altres tres parròquies que són la d'Olzinelles, amb la seva església sota l'advocació de Sant Esteve, la d'Hortsavinyà sota l'advocació de Sant Martí i la de Vilardell sota l'advocació de Sant Llorenç. Aquests llocs tenien una personalitat pròpia i distinta de la de Montnegre, amb un nombre de cases i d'habitants més important que pròpiament la de Montnegre. Encara avui dia es conserven algunes de les fites o termes que separaven els diferents termes esmentats. Cada un d'aquests districtes va originar anècdotes i tradicions ben interessants.

El meu suggeriment seria que l'Aulet dediqués algun article referit concretament a aquests llocs tan diferenciats del Montnegre, si bé avui, segons el nostre parer, equivocadament, s'inclouen tots sota la denominació genèrica de Montnegre.

Una salutació afectuosa
Pius M. Vergés Ribera

EUROFINQUES

PROMOCIONS I GESTIONS D'OBRES EUROFINQUES, S.L.

COMPRA - VENDA - PERMUTES - VALORACIONS - LLOGUERS - ETC.

Carrer Major, nº 56. Tel./Fax. 938.675.056 Tel. 938.675.491 08470 SANT CELONI (Barcelona)
E-mail: immo@eurofinquesl.com

RESTAURANT

Carrer Major, 63
Tels. 93.867.04.07
93.867.40.42
08470 SANT CELONI

viatges

TRABAL TOURS, S.A.

Grupo A - Título G.C.358

C/Major 146
Tel. 93 867 11 03 Fax 93 867 40 37
08470 SANT CELONI (Barcelona)

**Viatges
Century**

AGENCIA DE VIATGES GC-92

Grup CETT

Carretera Vella 71 · Tel. 93 867 41 12 · Fax 93 867 48 69

08047 SANT CELONI (Barcelona)

viatgescentury@hotmail.com

Viatges Century

PUBLICITAT

93 8674321

La tardor es va tancar amb una nevada generosa tot anunciant un 2002 ben poc corrent (Sant Martí, 16 de desembre de 2.001).

La recuperació de les festes és un símptoma de la voluntat de revitalitzar la nostra muntanya (Festa Major de Santa Eulàlia, a Hortsavinyà, el 6 de desembre de 2.001).

1er COGNOM			
2n COGNOM		NOM	
ADREÇA			
POBLACIÓ		CODI POSTAL	
TELÈFON		E-MAIL	

Entitat _____

Adreça de la sucursal _____

entitat	oficina	D.C.	número de dipòsit

Signatura

NOM DE LA FINCA	
MUNICIPI	
PARATGE	

(únicament quan calgui precisar la situació)

TELÈFON EXTENSIÓ (Hes.)

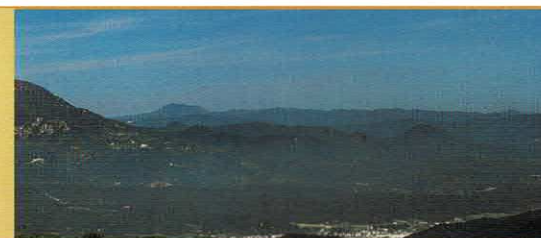
DEDICACIÓ DE LA FINCA Finca orientada a:

- Explotació forestal
- Explotació agrícola
- Explotació ramadera
- Turística
- Usos residencials del soci

CASES

[illegible]

RESIDÈNCIA ☒ 1ª Residència ☐ 2ª Residència ☐ No hi és mai

HI HA OCELLS QUE FAN 5.000 KM PER VEURE'L. Tu el tens al costat

Parc Natural del Montnegre i el Corredor

El Parc Natural del Montnegre i el Corredor és un espai singular. La seva situació geogràfica i, en especial, la proximitat del mar confereixen a les seves 15.000 hectàrees una remarcable diversitat biològica. El paisatge, remodelat per l'activitat humana, és cobert en gran part per boscos mediterranis exuberants, sobretot alzinars, suredes i pinedes de pi pinyoner. A les parts més altes i obagues hi dominen les rouredes i les castanyedes. Amb un relleu muntanyós i accidentat, el parc tanca, pel nord-est, la Xarxa verda, el conjunt de parcs naturals i espais agraris i forestals que encerclen la metròpoli barcelonina.

La Diputació de Barcelona gestiona el Parc Natural del Montnegre i el Corredor des de l'any 1986, en col·laboració amb els municipis que pertanyen a l'àmbit del parc i amb la participació dels diversos agents socials que hi estan relacionats. L'objectiu principal de la gestió de la Diputació és donar compliment al Pla especial del parc, que busca fer compatibles els seus valors naturals i culturals amb les activitats socioeconòmiques dels seus habitants, posant a disposició de la societat un espai idoni per al lleure, l'educació ambiental i la recerca científica.

UN MUNT D'ACTIVITATS

Al Parc Natural del Montnegre i el Corredor s'ha creat tota una xarxa d'equipaments i serveis que abasten l'educació ambiental, la investigació, l'esport i el lleure. A més, s'han habilitat espais com l'Àrea d'Esplai del Corredor o els exteriors d'Hortsavinyà per fer-hi menjars i trobades a l'aire lliure.

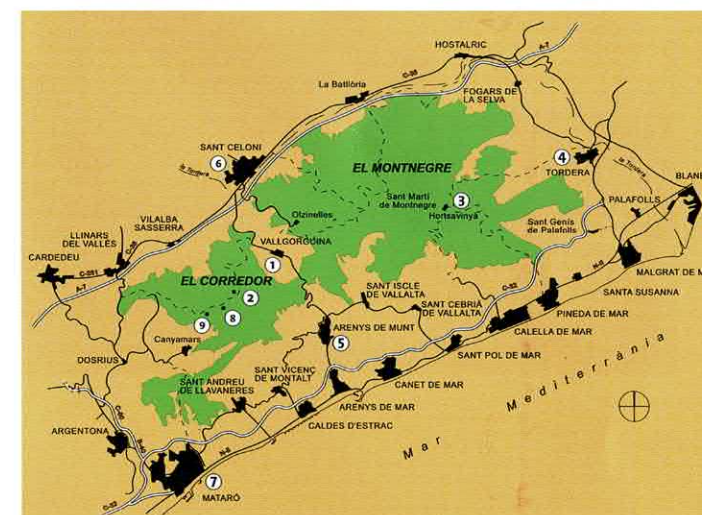
EXCURSIONS

D'entre les rutes a peu, a més de diversos itineraris senyalitzats de curta durada, destaquen els dos senders de gran recorregut (GR) que creuen el parc natural i que estan senyalitzats amb les marques blanques i vermelles característiques d'aquests senders. En sentit transversal hi ha el GR 5, que va des de Sant Celoni fins a Canet de Mar passant per Sant Martí de Montnegre i Sant Iscle de Vallalta. En sentit longitudinal, trobem el GR 92, que, des de Tordera, s'enfila per les obagues del Montnegre, baixa cap a Vallgorguina i continua fins al santuari del Corredor i Can Bordoï.

ITINERARIS GUIATS

El·ls visitants que desitgin fer recorreguts més curts –però igualment interessants– i gaudir de les explicacions de monitors i guies professionals poden seguir alguns dels camins que s'endinsen al parc. Us en proposem alguns:

- **La ruta de les masies**
(serra del Corredor)
Excursió matinal
 - **A peu per la Xarxa verda**
Excursions matinals o de dia sencer
- Informació:** Equip d'Activitats Ambientals (EAA)
Tel. 933 402 541
equipamb@teleline.es

1. Oficina del Parc Natural i Centre d'Informació de Vallgorguina 2. Centre d'Informació del Santuari del Corredor 3. Centre d'Informació d'Hortsavinyà 4. Centre d'Informació de Tordera 5. Centre d'Informació d'Arenys de Munt 6. Centre de Documentació del Parc Natural a Sant Celoni 7. Centre de Documentació del Parc Natural a Mataró 8. Àrea d'Espial del Corredor 9. Àrea d'Acampada del Solell del Corredor.

Gaudiu de les activitats
que us ofereix el **parc natural!**

VIU EL PARC

A més d'aquestes activitats, el Parc Natural del Montnegre i el Corredor acull anualment, a la tardor, el programa «Viu el parc», que aplega un conjunt d'activitats lúdiques i culturals que fan les delícies dels grans i els petits. Totes les activitats són gratuïtes. Podeu consultar el programa anual a www.diba.es/viuelparc/viuelparc.htm

**Oficina del Parc Natural
del Montnegre i el Corredor**
Carrer de l'Església, 13, 2n
08470 Vallgorguina
Tel. 938 679 452
p.montnegre@diba.es
Horari: feiners de 9 a 13 h

**Centre d'Informació
a Hortsavinyà (Tordera)**
Audiovisual sobre el Montnegre,
itineraris senyalitzats, activitats
pedagògiques,
venta de publicacions.
Tel. 937 443 327
Horari: dissabtes i festius de 10.30
a 15.30 h

Can Pica (Hortsavinyà)
Allotjament de turisme rural
Tel. 606 932 714

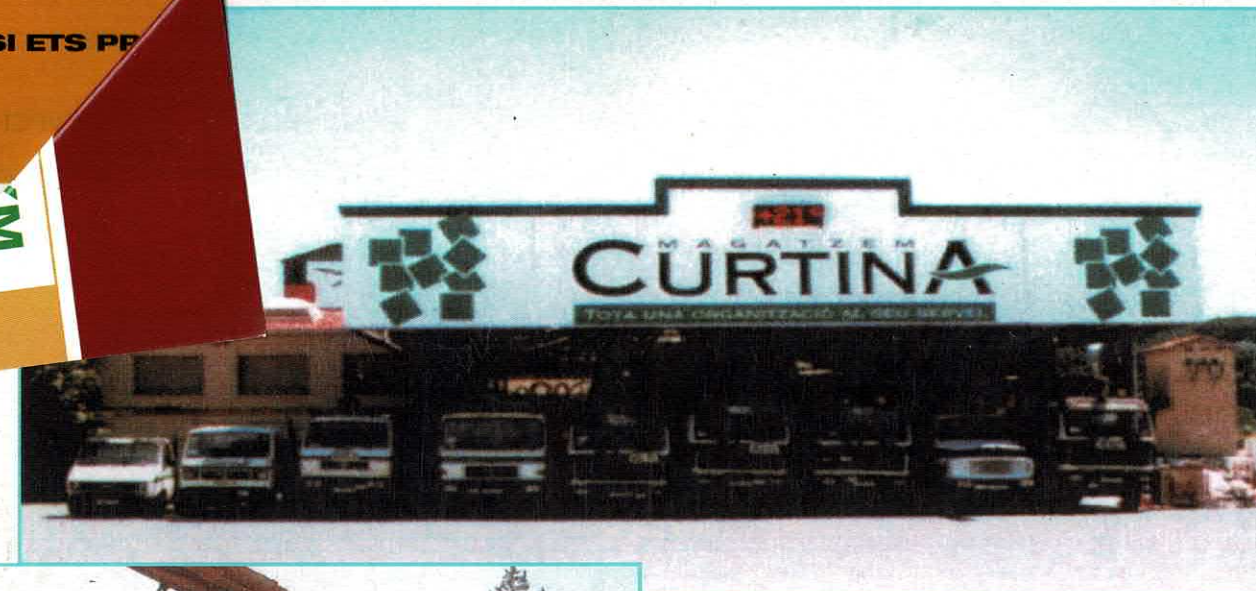
Àrea d'Esplai del Corredor
Aparcaments, taules, sanitaris, serveis
de bar i lloguer d'ús de fogó
Itineraris guiats i altres activitats.
Tel. 933 402 541
equipamb@teleline.es
Horari: dissabtes i festius, de 10 a 17 h

Diputació de Barcelona
Servei de Parcs Naturals
Comte d'Urgell, 187
08036 Barcelona
Tel. 934 022 428
s.parcns@diba.es
www.diba.es

QUOTA ANUAL SOCI: Finques fins a 25 hectàrees: 12 Euros. Finques més grans de 25 hectàrees: 30 Euros.
Envieu-la a: Associació de Propietaris del Montnegre i Corredor. C/ Major, 189 08470 SANT CELONI

Parcs gestionats directament per la Diputació de Barcelona o en consorci amb els ajuntaments:
 Parc Natural del Montseny, Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac, Parc Natural del Montnegre i el Corredor, Parc Natural del Garraf, Parc del Castell de Montesquiu, Parc d'Olèrdola, Parc de Collserola, Parc Agrari del Baix Llobregat, Parc de la Serralada Litoral, Parc de la Serralada de Marina, Espai Natural de les Guilleries-Savassona, Parc del Foix.

SI ETS PR

- Camions amb tracció
- Serveis de Grua
- Serveis de cubes d'aigua
- Servei de contenidors

**Transportista de residus
autoritzat n° uio878**

- Gran exposició en paviments,
revestiments, parquet, griferia,
sanitaris, cuines i banys...

- Tot en estris per a la jardineria
i la construcció
- Lloguer de maquinària

**MAGATZEM
CURTINA**
CERÀMIQUES, CUINES, SANITARIS I FERRERIA

CURTINA S.A · Sant Celoni · Tel. 93 867 20 20 · Fax 93 848 45 45
e-mail · curtina@magatzemcurtina.com